Notū sit omib; xpi fidelib; qualit nobilis uir
nomine altman tradidit pdiu suu ad regi
noldesdorf ad manunseo in pprietate pre
medio anime sue & uxoris sue triuun & pa
rentu suoq; Ista sunt testes. Megingoz. Wolfra.
Luitra. Luitold. Lezili. Nanzo.
152 Eade racione tradidit Megingoz & uxor ei eparlint
pdiu suu amicines tal ad pfatu manunseo ad di sepulcu
cu pdictis testib; Altman. Wolfra ut supra.

Wigolf. Reginold. Walcher. u. frs. Heilo filiꝰ Wigolfi
153 Wiuuilo. Alrich. Eigil pat Wizmanni.

Ahornpreche usq; ad uuethenpuoche.

154 Notū sit cunctis & fidelibꝰ qlit quida homo nomine Hil
tibort. tradidit pdiu suu ad altare Sci Michahelis
premedio anime sue suoq; q; parentu ita fact ut
ipsu pdiu sibi sueq; posteritati remancat. & finaliter
pdicto altari seruientib; annuatim censu psoluant xx.
denarios. huius rei testes sunt. Ludmuich. Luitold. Sn
gilhart. Loefrid. Dietrih. Sigihart. Hainrich.
155 Memorie tradicionis q pfectu patu ee cupim. qualit quida
nobilis mulier Swanihilt cruhens matrimoniu cu Wasigrim.
pdiu qd habuit in perge de in pach heim sup altare sci michah
in manuse proprie manu delegauit. eo tenore ut. in
molendina Trunat una domo cruta cu pdicto pdio & poste
ritate sue iure hereditario cederet. Huius rei testes sunt
Ulrich. Marchwart. Walchun de Stubbelberch. Ebrolt de Arenberch.

Wien. HHStA
Hs. BC 70
fol. 67

Notum sit omnibus fidelibus in xpo. Quod quidam nobilis vir. N. ad dilectr. tradidit ad sanctum michahelem admunsee vnam partem hereditatis sue. admuvarun. xv. iurnales Inmanum venerabilis epi Vuolfgangi. & aduocatus. Gotascalchi Inperpetuum stabilitatem. Secunda uero eadem epo sum aduocato suo prefato vuv. xu. iurnales ad locum quedicitur Hilngeras heim Inperpetuum stabilitatem. Hoc actum fuit ad tribsten in xu kl septembris. Istius rei sunt testes. Orendil. Dzi. Vuillihalm. Arnhalm. Hunolf Erhart. & filius eius Sedpht. 157

Demarchu admunsee vadit usq; in medium unrahs. hoe usq; ad vuntzinpah. hoe ad limpunesperc. hoe usq; in sela. hoe ad pretenselida. hoe ein kinpah. hoe ad alpigilm. hoe ad chunngesperc. hoe ad einchun. de mihlinpah dan vadit per cingulum montis qui vocatur rihtsperc. usq; ad rudenstal. Monsille quidr urisesperc. omnibus ideb ornentalis pars prat & admunsee. & illo vuolfi munsee. & ursesse sunt in hanno. Nisi tantummodo. secunde quidr Arnhohf. indelic & piscari in munsee ebdomadis quas cura nutal omn. De munsee licitu est piscari inter see. de epyphania usq; ad palmas. 158

Desunder gouual iuxta ripa quedr semita. ad munsee pratensis qdr uffhusa hob. in. Ad ipsa curte pomentes.

Wien. HHStA, Hs. 179 = B 70, fol. 68r

IN NOMINE SCAE ET INDIVIDUAE TRINITATIS

Tempore igitur arnulfi. ducis baiouuariorum.
Otdabertus iuuauensis aecclie archi epc̃s. actus
& mores p̃cessorum suorum. eiusdem sedis
scilicet archi epc̃orum adsecutus. domos dī
res sibi diuinitus collatas emeliorare studuit.
& augere commutando et conplacitando.
consultui quoq; fidelium suorum. tam clericorum
quam laicorum assertiens. loca ubiq; dominibus
dī inopportuna. siue concambio. siue compla
citatione supadditis immensura territoriis
vtiam dictū est augmentata, ppriis conposuit.
& inuentū libellū p̃captulatum omia pacta
cartulis adfirmata testiū iussit scribendo
colligere. & collecta capitulis p̃notare. nequis
cuiusq; tradituo inquirendo vacillet.
Anno primo igit episcopatus sui inceptum est
adsalzpurch. abchori epō suo Gotabto. anno
incarnationis dñi. dcccc. xxiii. vii. kt. octob.
Exinde ordinatum usq; infinem.

Wien, HHStA, R 41, f. 1r

Wien HHStA R 41, f. 6r

fol. 6v

Notum sit omnibus xpi fidelibus psentibus & futuris utriusq; psonae. Qualit quida seruus sei Petri Seiq; Ruodbti. N. Diecrih. qdclam concibiu fecit cufridarico archiepo. Tradidit namq; psatus seruus tale ppriocatu qualem mechimtale habuit. iii. hobas & iugera xii. cuomni usu pequali mensura lanzinga inmani fridarici archiepi & aduocati sui Pernhardi. adsem Petri Semq; Ruodbtum. in ppriocatem. Econtra u tradidit fridaric archiepc cumanu aduocati sui Pernhardi Sedm consiliu suoq; fidelium clericoq; ac laicoru utriusq; conditionis eidem tam pdicto seruuo equale mensura lanzinga cuomni usu & primentia exitus & regressus sibi poteriscq; suis in ppriocatu. Isti fuit testes paures adstantes. Otachar. com. Hoiphi com. Piligrim. Erchanger. Adalpht. Diecmar. Wilhalm. Heridio. tc. Piligrim. Pernhart. Epararo. Erchanpolt. Hohpolt. Otachar. Ruodolf. Machalm. drendil. Ismanolt. Arnolt. Ingilmar.

Wien HHStA R 41, f. 6v
fol. 61
Mikro

12

CŌPLATITATIO UUILLE QEDĀ NOBIT MULIERIS CŪ ARCHI

Notū sit omnib; fidelib; p̄sentib; & LEPŌ FRIDARICO; futurīs. Qualit̄ quędā nobilis femina. H. Vuilla. Cūma nu aduocati sui uidelic& patrui. H. Diotmar fecit quan dam cōplacitationē. cū archi epō fridarico p̄man' aduocati sui. H. Pernhardi. Candē necesse ē uob intendere. qua dedit talē p̄priscatē qualē habuit inloco qui dr̄ Luzpahc. id tres hōb. Cū siluis. Pratis. agris. cultis. & incultis. quęsitis. & inquęsitis. p viii. hōb. quę sitę s. adpuzeppunin; Et unā hōb. & molendinariā domū cū omnib; molendinis quę mē s. inloco q̄ dr̄ vunsinga. p ecclesiastica rē. & p decimatione: quę p̄tin& adp̄dictū locū. idē adpuzeppunin. & p orienta li silua. Occidentali fruice. hanc &cīā fec̄. subtali legis tu tamine. sibi. & fratri suo. H. Pernhast. Matriq; suę inp prū usq; adfinē uitę habere. suell& p' obitū patris coz inuiduitate p̄ma ne. Sm aiū. illis duob; habere usq; ad obitū uitę. P' hęc uero. & qđ ded. & qđ accepit. inuestitu rā sēi p& ri. sēiq; ruotbi. concessit p̄petualit̄ habere; Jst. s. testes p̄ares adtracti. Hastuic cōm. Englp̄ht. Vualahc. mer Vualahc. Alman. Reginhast. Adalp̄ht. Kerolt. Hadamar. Eparhast. Englhalm. Uulp̄ht. Sun thast. diotmar. Adalpero. Arnolt. Luttfrid. Engldeo. Me ginhast. Lanzo. Kerhoh. Adalfrid. Vualtunc. Adalrih. Oep̄ht.

Pol. 65v 1
665

Cognoscant omēs xpi fideles. Qualiter Odalbtus venerabilis Co
archi epūs. quandam complacitationem. Cum adalungo nobili
diacono. consultu fidelium suorum aurem pbens pagere decrevit.
Tradidit nanq; adalung cum manu Ogonis frīs sui; ppriscatē
quā in alpina a frīb; suis partic[illegible]auerat. Et hec mancipia.
Engilman. Ato cum sororib; & filiis pgenieq; posteritatis eoy
In manus Odalbti archi epi & aduocati sui reginbti post finem
vitae suę. & Ogonis frīs sui adsēm pārum sēmq; rodbtum.
ad sedem iuuauensem pennit ipprisatem. E contra Odalbtus
archi epūs cum manu reginbti aduocati sui tradidit inmanus
adalungi & Ogonis frīs sui. adsēm xpoforum locum cum omnib;
ibidē pinentib; Et selihobā cū omnib; adiacentiis. Et prutungā
Et decimā de pernouua. Et mancipiis ut omib; magnis ac
paruis ad pdicta loca pinentib;. vsq; in finem uitę amboy
in ppriscatem. postea ad sedem iuuauensē remittendum.

[illegible] Deotrē com. Piligrim com.
Deotmar com. Chadalhoh. com. Mounr com. Liutpht com
Ratpot. Heimo. Kisalolt. Rafolt. Adalpht. Zuentpolch.
Reginhart. Uuelihelm Uuelmg Rifuni friclarae fngildeo
Pero Uuicker Hidhart Ogo Liutlipht Uulfpht Rihpht
Uecco Rihheri Sighaft Sigihht Adalgilt[illegible] Rigmpht Ilpunch
Reginolt Ocker [illegible]

Arbo. Ctoma quae nos in dicta cōplacitacione dedi
mus mancipia sunt in numero .xxiiii. Ctque accepimus sunt. xxi.

R. 41. f. 60v.

W.u. HHStA

rrq. 61

Wien. HHStA, R 41, f. 65v

De concambio Selpradi. LXXXX.

Notamine uero omnium scae dei ecclie fidelium non sit ignotu quodlt inte Adalbtum scae uuiauensis ecclie archiepm & Selpradu quodda concambiu est p actum. Tradidit itaq. selprat in manus pfati archiepi & aduocati sui diomari, p prietatem sua qua ad amfinga habere uisus e id territoriu hob iiii & iuger xx. & prat inter cultas & incult iuger iiii. ad sem pcrum semq. hrodtrudis p ennit in pprietate possidendum. Et contra uero Adalbus archiepc una cum aduocato p scripto eidem iam dicto selprado tradidit inundrimatale ad pominum chirchun territoriu immensura totidem cum custe p musicq. eccles cum atrio ecclesiastico in traditione in complacitatione concessit et eccle siam cum decima de domib. xxiii. Terram tantum contra suum equanimit mensuratu in pprietate p ennit habeat. Quod uero sup mensura residuu sit. ad sem pcrum semq. hrodtrudis confirmat tam in decimis qua et territoriis. Ista sunt testes Otker. Enhart. Ogo. Raffolt. Arbo. Hunolf. Lutker. Laborih. Helmuni. Uuiholf. Erchanpht. Uuirunt

66 129

Ecchо · Adalpht · Et Adalpht · Azaman Papo · Dioc
pato · Adalolt · Folchrat Rudolf · Papo ·
Anno Inc. dñi dcccc. xxxx. et Actum
Conplucnationē quam p eccla & decanus egerunt usq
infinē uitae suae & uxoris suae habeat inpprietate
postea addomꝰ di remex bene habuerūt & cultum
& uestib. ppe ante scriptas hoc ide affirmatū est ·

COMMUTACIO INTER ODALHARDUM
ET ODALBERTUM ARCHIEPM ·

Nouerint igitur omes xpi fideles · qm Odalbtus
uenerabilis archi epc: quandam cōmutacionē
Cum Odalhardo quodam nobili uiro cumcon
silio fideliū suorū clericorū scilicā & laicorum
decreuit faciendum: Tradidit namq; prenō
minatus Vodalhardus adergeltespach hobas VII
In recompensacionem · & omne uidelicā territoriū
qd ibidem usus est habere · exceptis Inuna quaq;
parte quam celga uocamus iugeribus tribus
& uno curtili loco adoccidentalem partē qd uulgo
hantkimahli uocamus: Cetera omia tradidit
Inmanus Odalbti uen archi epi · & aduocati sui
Adalfredi adsen patrum semq; Rodbtum.

Wien HHStA R 41, f. 66r

Wien HHStA R. 42, f. 3r

fol. 11v

Alpolt. Ddalman. Diotpht.
Actū ⁊ fuit pūja. quando hic idem aſchi epſ ecctam
ibi dedicauit;

4.

DE CONCĀBIO LIVTHERII CVM FRIDARICO ARCHIEPO

Notū ſit omnib, xp̄i fidelib, qualit̄ quidam miniſteriali
uir N. Liuthen. tradidit inmanuſ fridarici archiep̄i & aduocati ſui
pnhardi talē ppr̄ietatē ſicuti viſus ē habere inpago iſariah
gouue inloco haſthuſa nominato. adſcīn pet̄rū ſcīmq;
brodbrtū ppetualiter poſſidendam. hocē. cuſtilē locum
iugeraq; viii. xxx. ⁊ contra uero tradidit iam dictuſ aſchi
epſ fridaricuſ cūmanu p̄fati aduocati ſui pnhardi eidem
liuthario. ſupra rip̄ā iſana inloco paldhrāmeſ ſtetti nunci
pato. cuſtilē locum. terr̄eq; iugera. xxx. viii. inppr̄ietatem
ſibi ſuiſq; ſucceſſorib. inpp̄etuum teneendam. Iſti ſunt teſtes
eiusdē concambii. p̄ares adtracti. Eparhart. Gundpold.
Diemar. ⁊ Diotmar. Vualther. Reginpht. Lanzo
Gerolt Ruodolf. Engildeo.

Noſcant om̄s xp̄i fideles p̄ſentes & futuri. Qualit̄ quedā nobil vir. n. Laduta cū
conſenſu cleric̄q; & laic̄q;. qd dā concambiū decreuit facienda. Tradidit &
inmanuſ fridarici archiep̄i. & aduocati ſui. Enhardi. pp̄etuū hob. i. cūomni
lege uxta p̄diū Gozbra. adſcīn p̄etrū ſcīmq; bruodbrū. & tat. pp̄etuē quat
adlanzindorf habuit. idē & ſr̄ē ei adcoſt ſcōſ cūomi legalitate inpp̄ū p
p̄etuo teneend. ⁊ contra ⁊ fridaric archiep̄s cū manu aduocati ſui Enhardi
p̄fato nobili viro. quoqd pp̄etuū ſcōſ p̄etruſ ſcōſq; ruodbr̄ habuer̄ inulla
ubi pulch babitabat. & tat cōmunionē quat id ſci in monte q dr̄. Sunzuespere
habuer̄ cūomi lege inpp̄ū pp̄etuo teneend tradidit. Iſti ſunt teſtes pau res
adtracti. Hartwic. Luto. Magnuſ. Ozi;

Notū sit omnib;

Notum sit omnib' xpi fidelib' p'sentib' & futuris. Qualiter quidam nobilis uir. H. Chunhoh talem ppriet̄ quale aduuwarun tunc habuit. inmanus fridarici archiepi & aduocati sui trchangeri adsem̄ petrū semq; ruodbtū pp̄ qualit̄ tenendā tradidit predemptione duoz filioz suoz scilicet seruitiu. t contra v̄ fridaricus archiepūs cū manu aduocati eiusde tradidit eosde filios in manus patris liberum sibi fore arbitriū de his quic quid vellet faciendum. Isti s̄ testes p̄aures adtracti. Engilpht. Hatto. Engildeo. Otpht. Heimo. Diomo. Engilwan. Patto. trchanpobt. trmpht. Altrih. Megizo. Et Altrih.

Sciant omnes xpi fideles p̄sentes & futuri. Qualit qdā familiae seruus N. Wolfpht cū domino suo fridarico Archiepō. qdam comcambiū coram p̄matib' synodū tadaspone colentib' Indie quando uncula fei petri celebrab' fec. Tradit eni idē seruus Inloco eib' nominato pdicto archiepō. t inmanū aduocati sui Enhardi nobit cum Holum. i. absq; pratis que pertit in eod loco dec integra. Inalio u loco qui dr̄ ouuenpah tradit. t trchangr pdicti seruu yxoris aduocat̄ eide epō. t inmanū aduocati sui Enhardi. iugera xl. agri arabit & pratoz Xuus temporib' introus loco adsem petru semq; ruodbtu

(tenendū

Wien HHStA, R. U. I.

fol. 11v

4

69.

Econtra ū tradiōt ide ers. f. cū manu aduocati sui Enhardi. pdicto seruo Vuolfpto. quicqd pat eius Adalunr. adsahsinga inbeneficiū habuit. cū consensu fidelium suoꝝ clericoꝝ atq. laicoꝝ. ꝑpetuo iure possidendū. vel quocūq. uellet sine contradictione tradendū. Cuius rei testes s̄ isti paures attracti. Nortpht. Aripo. Guntpolt. Eppo. Erchanger. Altman. Penno. Cpararo. Hitto. Ruodolf. Hartman. Engilrā. Piligrim. Engildro. Lanzo. Pero. Reginhart. Engilpero. Vuoluolo.

Notū sit omīb' xp̄i fidelib' tā nō p̄sentib' quā adhuc aduenientib'. qualit̄ quidā uir ministerialis nomine vualtker talē ꝓprietatē qualē habuit inlocis qui uocant̄ scondorf. houestat. iacentē. tradidit in manū fridarici archiep̄i & aduocati sui Perenhardi. ad sēm ruodbestū ꝑpetuo possidendā. Econtra ū fridaricus archiep̄s cū manu aduocati eidē. p̄dictū nominatū cappellum sibi tradidit. ut exinde faceret quicqd uellet. Isti s̄ testes paures adtracti. Hasumuc com̄. Papo. Engilpht. adalpht. papo. Erchanger. alprih. pero. Engilram. Ruopo. Ruodolf. Engilger.

Wien. HHStA. B. 42. f. 4''

Wien HHStA. Pl. 3r
R 42. f. 11v 3v

LXXXV. COMPLACITACIO LIUTFREDI CLERICI CUIUSFRIDERICO ARCHIEPO

Notū sit omnibus fidelib, presentib, scilicet & futuris tempora aduenientibus. Qualiter quidā clericus nomine Liutfredus cū manu aduocati sui N. deotmar. tradidit tale ppr̄m & em sicuti visus est habere in loco qui dicitur pessimmos. ad scm p & rū scmq; brodbrū. in manum friderici archiepi aduocatiq; sui. N. Peranhart. Econtra uero ipse p notus archiepc. cū manu aduocati sui Peranhardi. tradidit ipso Liutfredo. in manū aduocati sui deotmari. eandem ppr̄m & atis inconuulse tenniter habendā. in loco qui dicit hūmpreht husa. istiusq; complacitacionis. Isti nobiles uiri sunt testes. Engilbrt. Uuerant. Adalrich. Adalunc. Engilbrt. Adalurid. Eckehch. Aserich. Uuoluolt. Pero. Uuoluolt. Scrot. Ualtro. Azili. Puopo. Herideo. Herrant. Gotescalch; Hocq; factū fuerat in natale sci iohannis baptistae. ad salzpurch;

Py uobo

Puobo

Notum sit omnib; xpi fidelibus p̄sentibus & futuris. Qualit̄ quedā nobil
clericus. n. Wito. quodd̄ concābiū decreuit faciend. Tradidit inmanus
fridarici archi epi & aduocati sui. H. com̄ idē clericus cūmanu frīs sui
heriba tat. pp̄tatem qual adpirichun. & uuinit pozingun babuit
cultas. & incultas. pomarius. pascuis. pratis. uiis. inuiis. exitibus. reditib;
fontib; aquis. aquarūue decursib; locis molendinoꝝ. adsem̄ p̄torum
fem̄q. Ruodbti & andreā. cū viii. mancipiis. n. Pezo. Engolf. Luuzi.
Zuerco. Genza. Zirnecca. Aziza. p̄ obtū uitā suā ꝛ p̄tuo tenendā.
Tradita v. f. archi epūs cūmanu aduocati sui. Hartmuci com̄ eid̄ clerico
tale beneficiū quale ad ecclā p̄tinet ascō. adrea habuit. in agris. decimis oblationib;
ecclā p̄tinet. donus sepulturar. mancipiis ita nominatis. Luuzi cūfilius
& filiab; Willihalt cū uxore & filiis. Wazili. cū uxore & filiis.
Blagadsa. Razili cū uxore. Dragosid. Lunduuar. Geza. Dzi.
Walagri. Raza cū filiis. adhoc. hob duas adsiti zungun iacentes.
cū seruis possessas. n. Adalpht. cū uxore & filiis. Azili cū uxore & filiis
usq; adfinē uitā concessit. Teutrūq; p̄ uitā eius adep̄m & suas ecclas
redituū. Istis testes. Engilpht. fridarih. Weriant. Eparhalt.
Winizi. Ruodpht. Megnuuart. Luitolt. Engilmar. Egilolf.
Weriant. Willihalm. Penno. Iurdag. Duuo. Puuizlao. Herolt.
Durinc. Pezili. Pezeman. Heripht.

Wien HHStA R. 42. f. 12.

Wien HHStA Hs. 337 = B 105 fol. 4r

dendo. quale habuit Rincheim. cū oīm iure hereditario
succederet in man' archiepi B. & aduocati sui Engilbti
ac pposit. L. suiq; aduocati Engilrammi. ppcuo possi
dendū. Cetera retradit est eid clerico p equalē
mīsurā id ingrecuā, ppcatē qđ antea habuit in bene
ficiū. in loco Viscaha dicto. clericis ac laicis id clau
dentib; Huius rei ist adhibti s testes. Wezil.

Anno. Engilbti. Ruodpti. Erh. Truonti. Pezili.

Noscant oīs filii ecclē qualit Gunzi seruus sci 10
Rxdbti cōmutando tradidit in man' Balduini
archiepi & aduocati sui Engilbti locū patellē
in salinis & feruentē patellā. & ibid. ii. areas. &
viii iug. in loco Mosa. ad altare sci Petri. sēq. R.
Cetera B. archiepūs cū manu pdicti aduocati tradi
dit eid Gunzino totid iug. ultra ponti in sa
linis. clausante id clero & familia. Hui' rei test
tes s. Luitolt. Mahtfrit. Radpti. Willihalm.
Adalhah. Fabo. Albuni. Carilo Manno. Wezil.

Manasses dedit xxv iugera & dimidiū prope forestū
Here in manus Balduuini archiepi & aduocati sui
Engilbti ad scm Petrū semq; Rxodbtū ppcualit in
ppriocatē. Cetera B. archiepūs cū manu pdicti aduocati
eidem. M. equalē mīsurā iuxta pfatū forestū tradidit.
clausante id clero & familia. Huius rei testes sunt
Wolfpht. Abrā. Hartman. Gumpolt. Wasagri. R[illegible] forest

dicto · & istis testib; utriq; traditionē legali more con
firmantib; · Willihalm · Harnid · Meginhalm · Raban &c.
Walefrit Noppo Luitheri Noppo Gotafrit · ;

25

Notum : pateat sit cunctoz · qd quidā de familia scī Petri
scīq; Rōdberti · N · Richolf ēcambiū fecit cū
Baluuino archi epō · & suo seniore abbate
Rōdberto · Legauit nāq; idem seruus p manū
Baluuini archi epī & p̄dicti abbatis & utriq;
aduocati · Engilberti scilicet & Ozini · molen
dinū locū ad Ogtna situ & tale p̄ppriū tē
quale inloco Cheminatingun p̄cio redemit
adaltare scī Petri scīq; Rōdberti ppetualiter
possidendū · Econtra Baluuin archi epūs p
manus utriq; aduocati sui uidelicet & abbatis
retradidit eidē seruo inp̄ppriū tē tale
beneficiū quale antea inloco Adalhohhun
habuit · & id cū consensu abbatis · & collau
datione clericorū ac laicorū fecit ·
Huī rei testes · f · Wolfrā · Adalhoh · Tacco ·
Waldman · Wizili ·

26

Notū sit omnibus xpi fidelibus tā p̄sentib; quā futuris ·
qualiter · quidā ministerialis uir · N · Totili · concam
biendo tradiderit · x · & vii · iug̃ inloco Hun
heim sita · inmanus Baldewini archiepi · & aduocati

Lib. Nr. HHStA, H. 337 = L 105, f. 7v

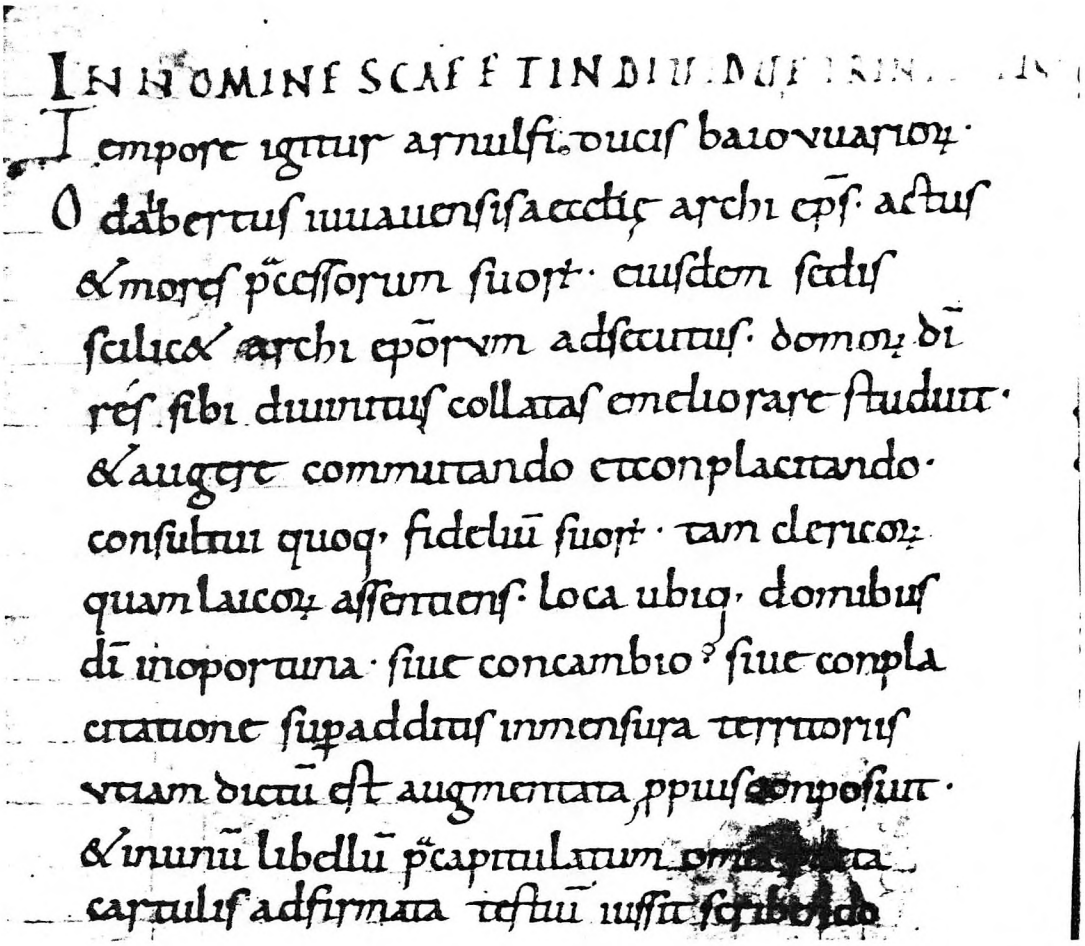

Abb. 1 HHStA, Cod. „rot" 41 (Böhm 338), fol. 1^{v} (Nr. 146) (Salzburg), um 934/935

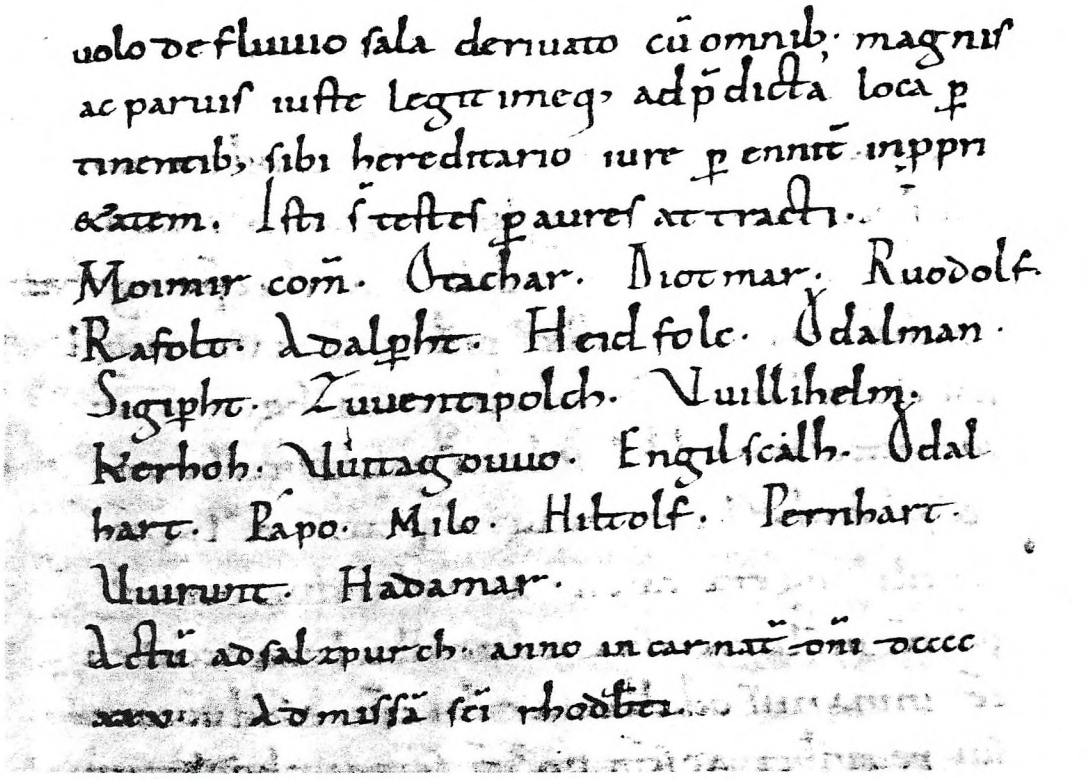

Abb. 2 Wien HHStA, Cod. „rot" 41 (Böhm 338), fol. 38^{v} (Nr. 146) (Salzburg), um 934/935

F. Unterkircher, Die datierten Hss. in Wien ausserh. der Österr. NB. bis z. J. 1600 2 (1981)

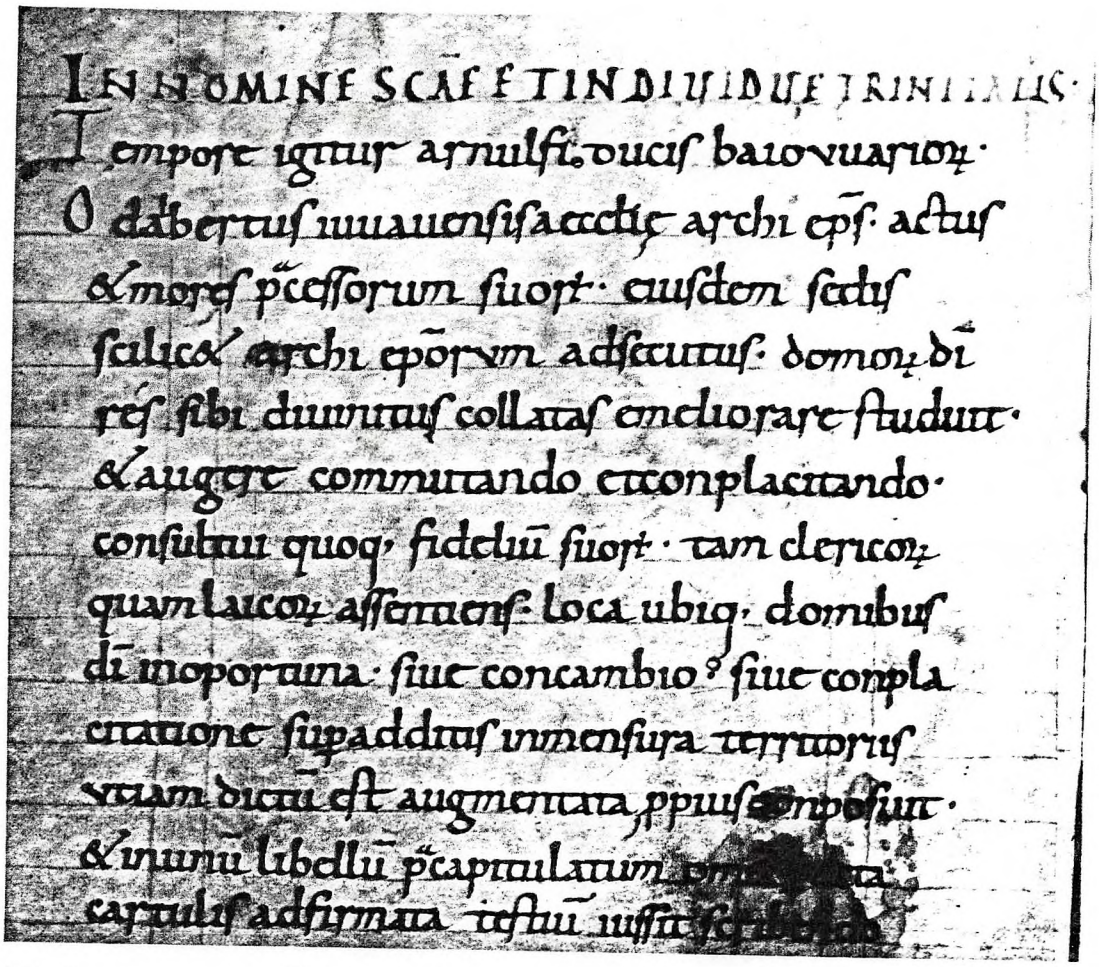

Abb. 1 HHStA, Cod. „rot“ 41 (Böhm 338), fol. 1v (Nr. 146) (Salzburg), um 934/935

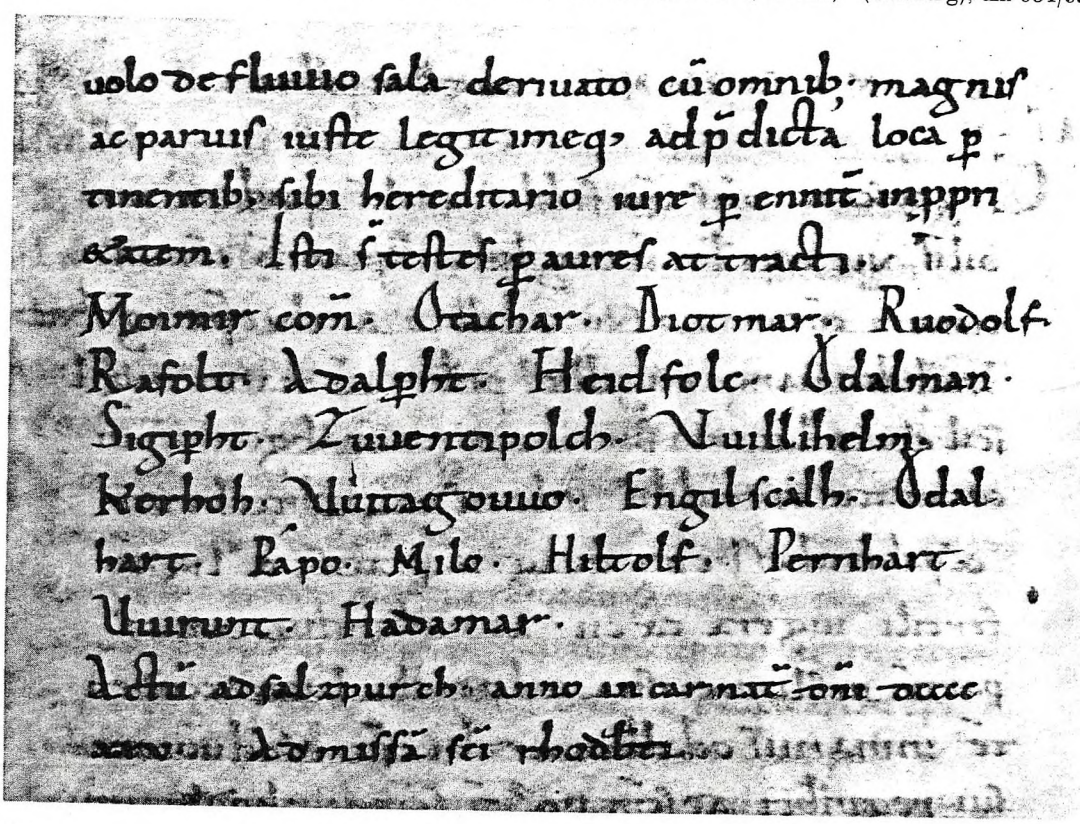

Abb. 2 HHStA, Cod. „rot“ 41 (Böhm 338), fol. 38v (Nr. 146) (Salzburg), um 934/935

Ecchо · Adalpht · Ht Adalpht · Azaman Lapo · Dot
pato · Adalolt · Folchizt Ruodolf · Lapo ·
Anno Inc. dñi dccccxxxvi actum
Conplacitationē quam p eccl̄a scī deī genit usq;
in finē uitae suae & uxoris suae habeat imperpetuū
posita addom̄ di remaneat bene habitatū & cultum
& cust. ppe ante scripta haec ita affirmatū est.

COMMUTACIO INTER ODALHARDUM
ET ODALBERTUM ARCHIEPM.

Nouerint igitur omes xpi fideles. qm̄ Odalbrus
venerabilis archiepc; quandam commutationē

Abb. 3 HHStA, Cod. „rot" 41 (Böhm 338), fol. 66r (Nr. 146) (Salzburg), um 934/935

ad p̄dictā domum di consistat. / salzpurc. subdie. x. kl. mai.
Et ista sunt testes ex utraq; parte pauci adtracti. Vuillihalm com.
filii eius Lunolt. Gerolt. Otachar. Adalpht. Geroh.
Hetfolch. Pero. Adalfrit. Aschrih. Heimo. Alprihc.
Reginpht. Wernant. Razo. Erchanger. Frehchof.
Otkoz. Vuelfolt. Anno incarnat dñi. dcccc. lx. iii. actū
Notum sit omib, xpi p̄sentib, atq; fidelib, futuris.
utriusq; psone. Qualit quedā nobilis domina noe
Vuilla. quandā coplacitationē. cū Fridarico venera
bili salzpurgensis sedis archiepo faciendā decrevit.
Tradidit nāq; p̄fata domina Vuilla. cū manu aduoca
ti & senioris sui Sighardi. com. Inman Fridarici
archiepi. & aduocati sui pnhardi. tale p̄prietatē.
quale tunc usi ē habere. Aduuinchilarū. & oranha
mun. i. nobilium uiroz hobas. iii. & iugera. xv. cū agris.

Abb. 4 HHStA, Cod. „rot" 42 (Böhm 339), fol. 5v (Nr. 147) (Salzburg), 963—976

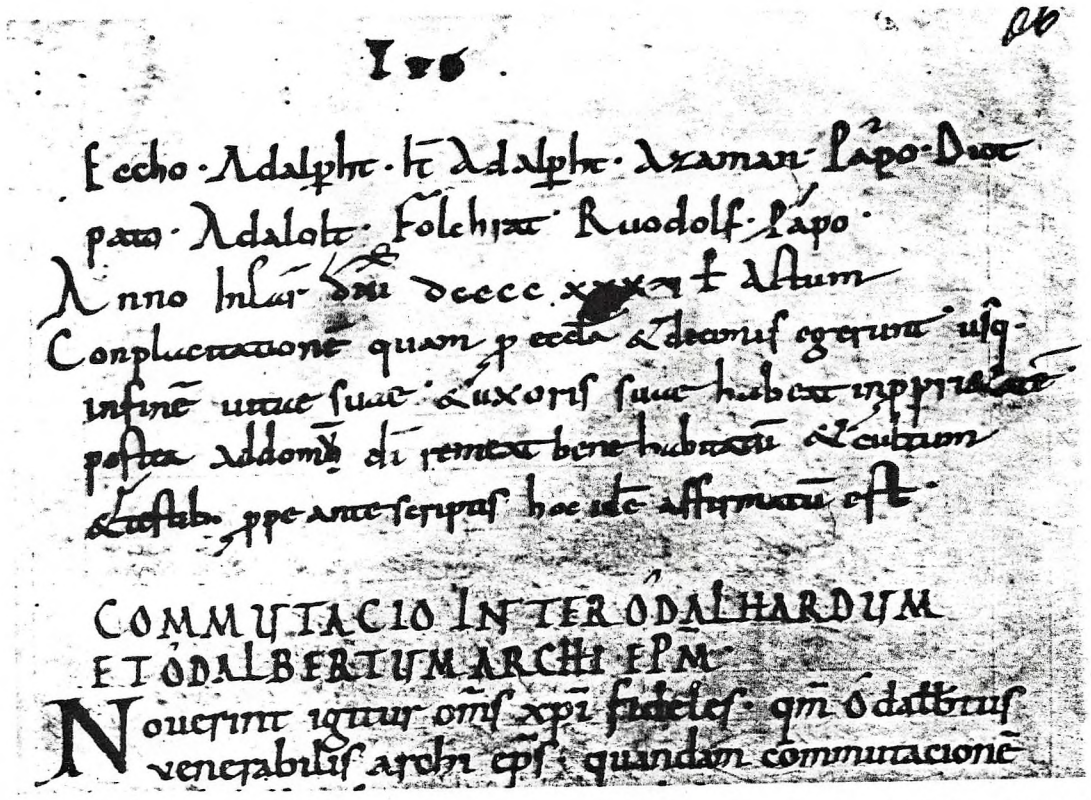

Abb. 3 HHStA, Cod. „rot“ 41 (Böhm 338), fol. 66r (Nr. 146) (Salzburg), um 934/935

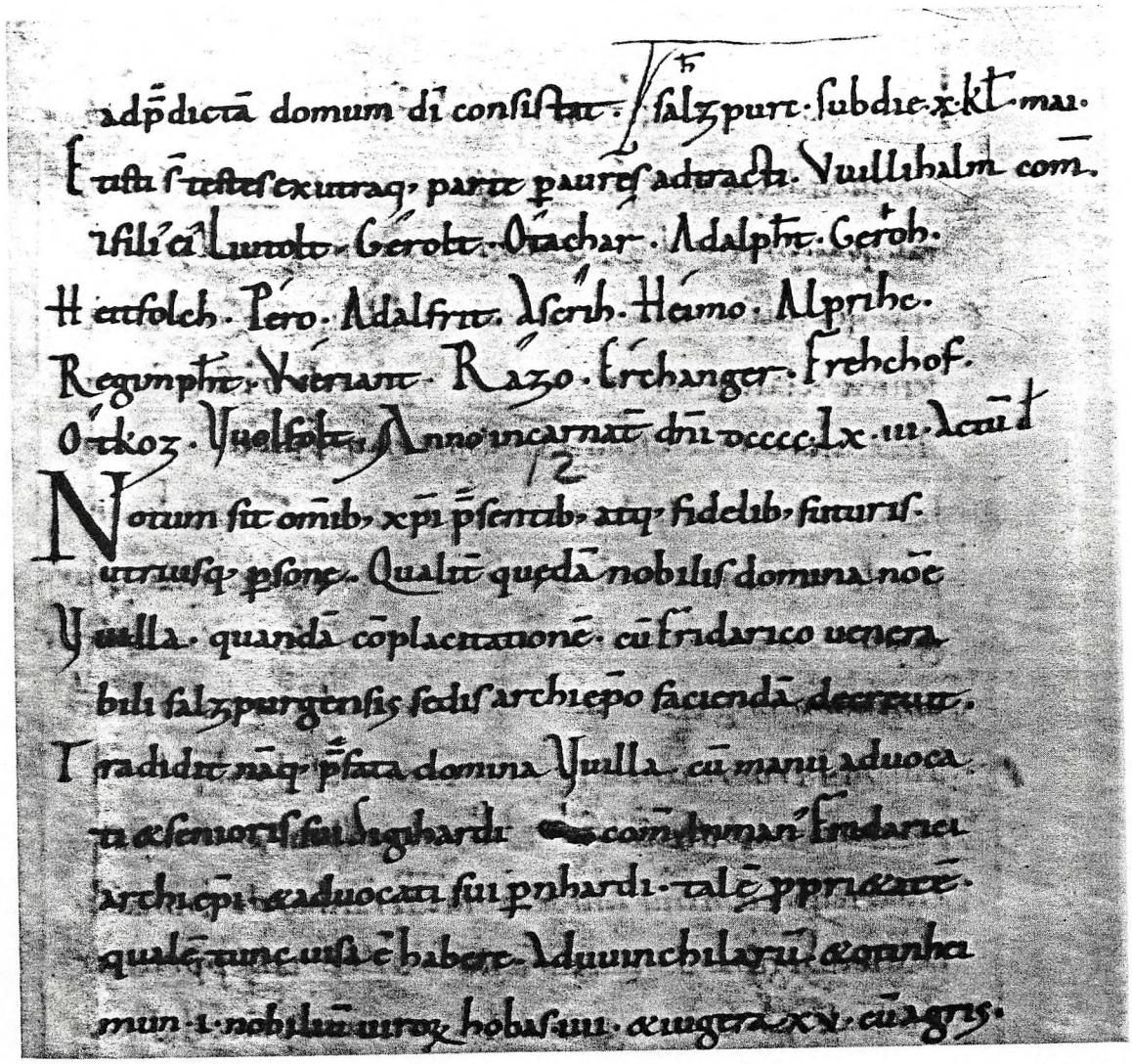

Abb. 4 HHStA, Cod. „rot“ 42 (Böhm 339), fol. 5v (Nr. 147) (Salzburg), 963—976

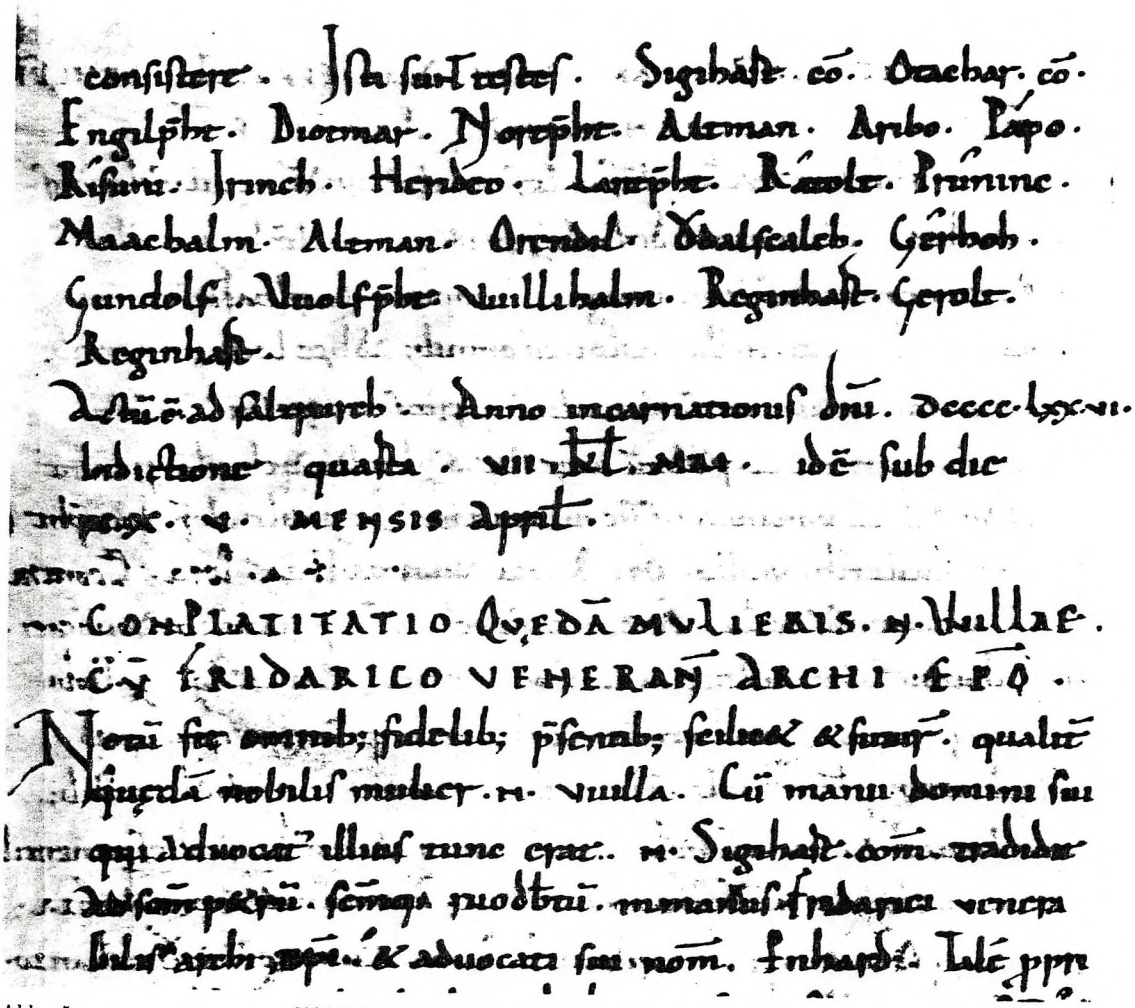

Abb. 5 HHStA, Cod. „rot" 42 (Böhm 339), fol. 1v (Nr. 147) (Salzburg), nach 976

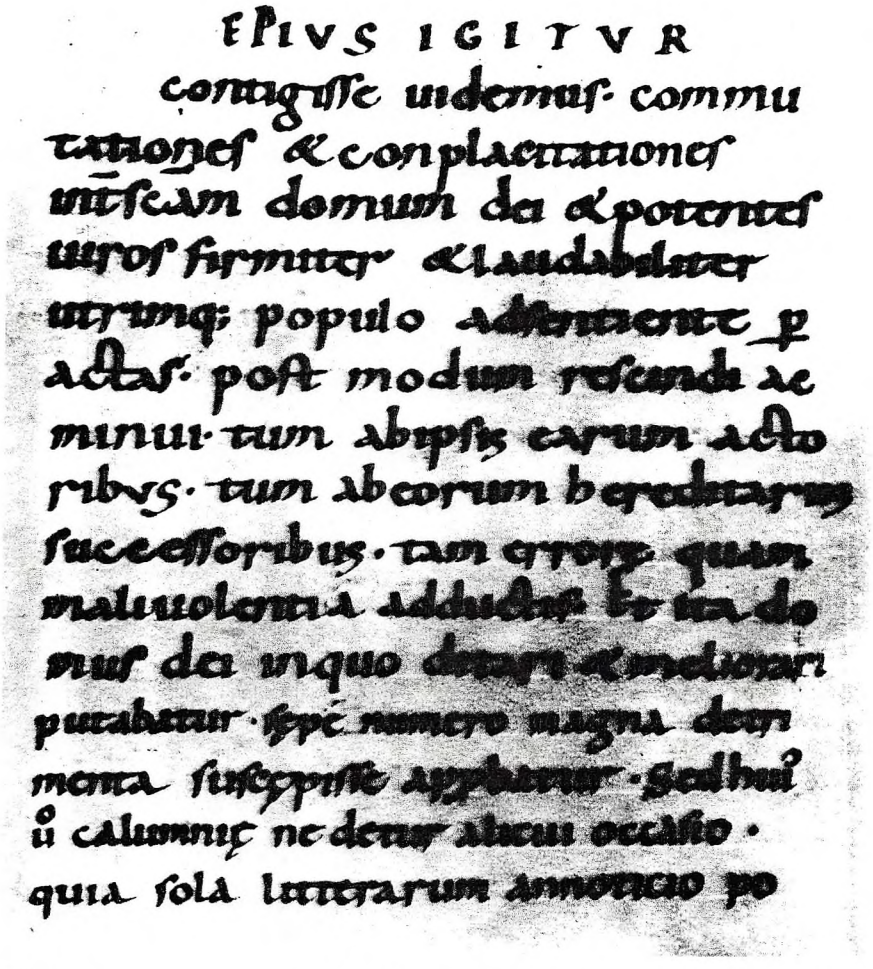

Abb. 6 HHStA, Cod. „blau" 104 (Böhm 336), fol. 2v (Nr. 142) (Salzburg), vor 1042

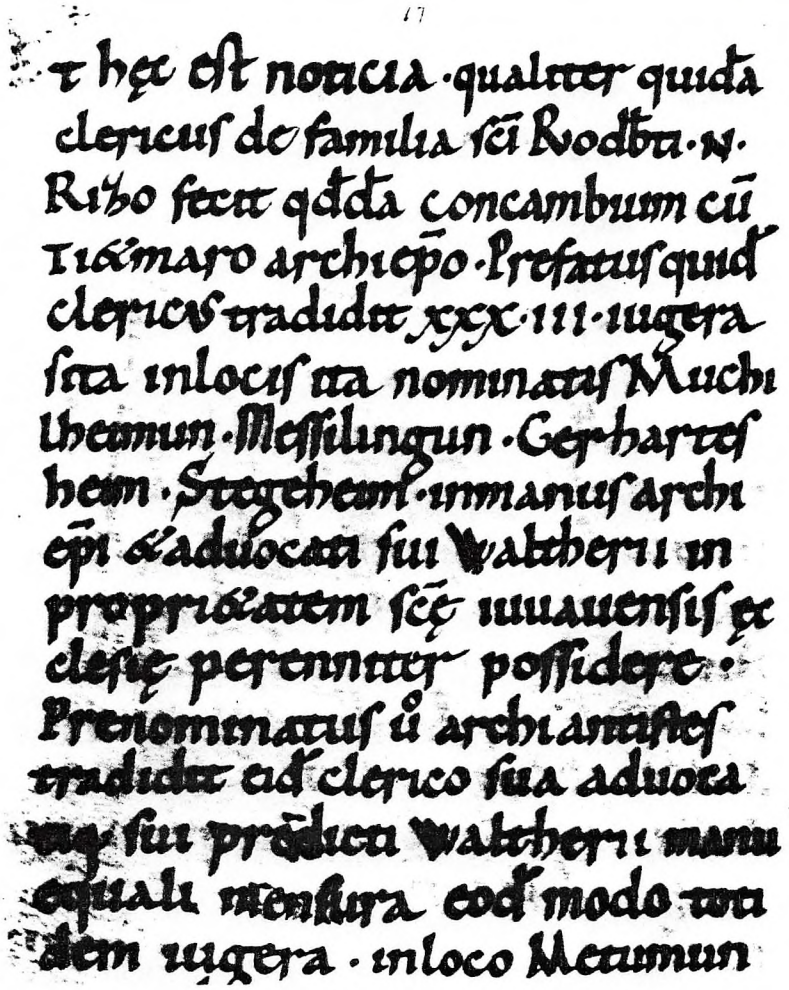

Abb. 7 HHStA, Cod. „blau“ 104 (Böhm 336), fol. 7ᵛ (Nr. 142) (Salzburg), vor 1041

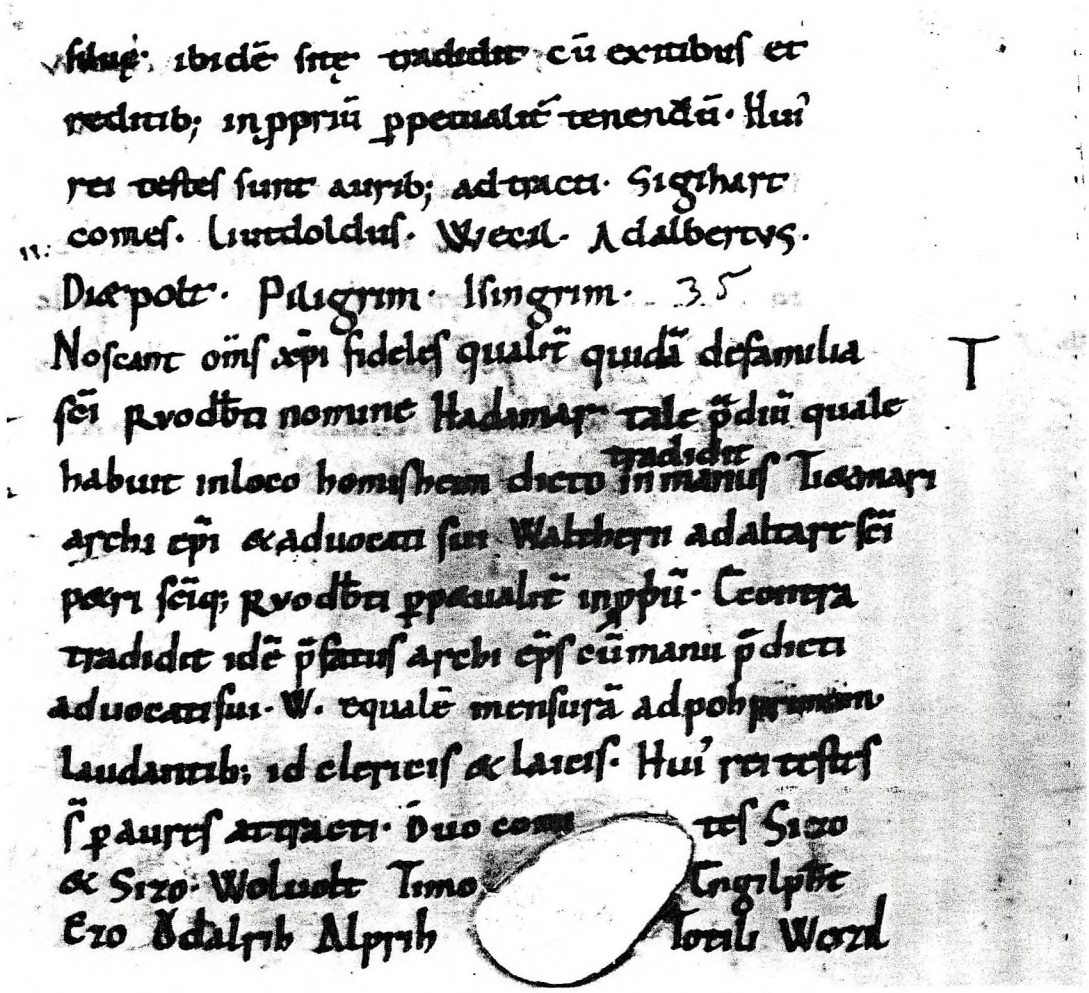

Abb. 8 HHStA, Cod. „blau“ 104 (Böhm 336). fol. 16ʳ (Nr. 142) (Salzburg), vor 1041

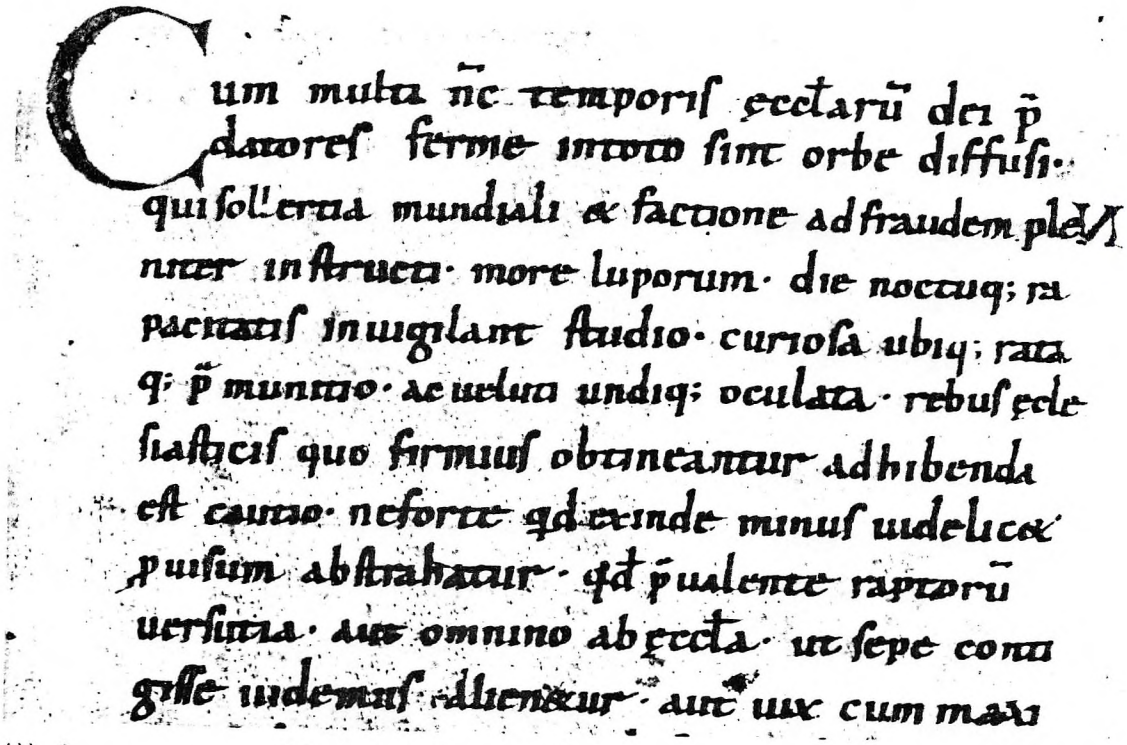

Abb. 9 HHStA, Cod. „blau“ 105 (Böhm 337), fol. 1r (Nr. 143) (Salzburg), 1041—1060

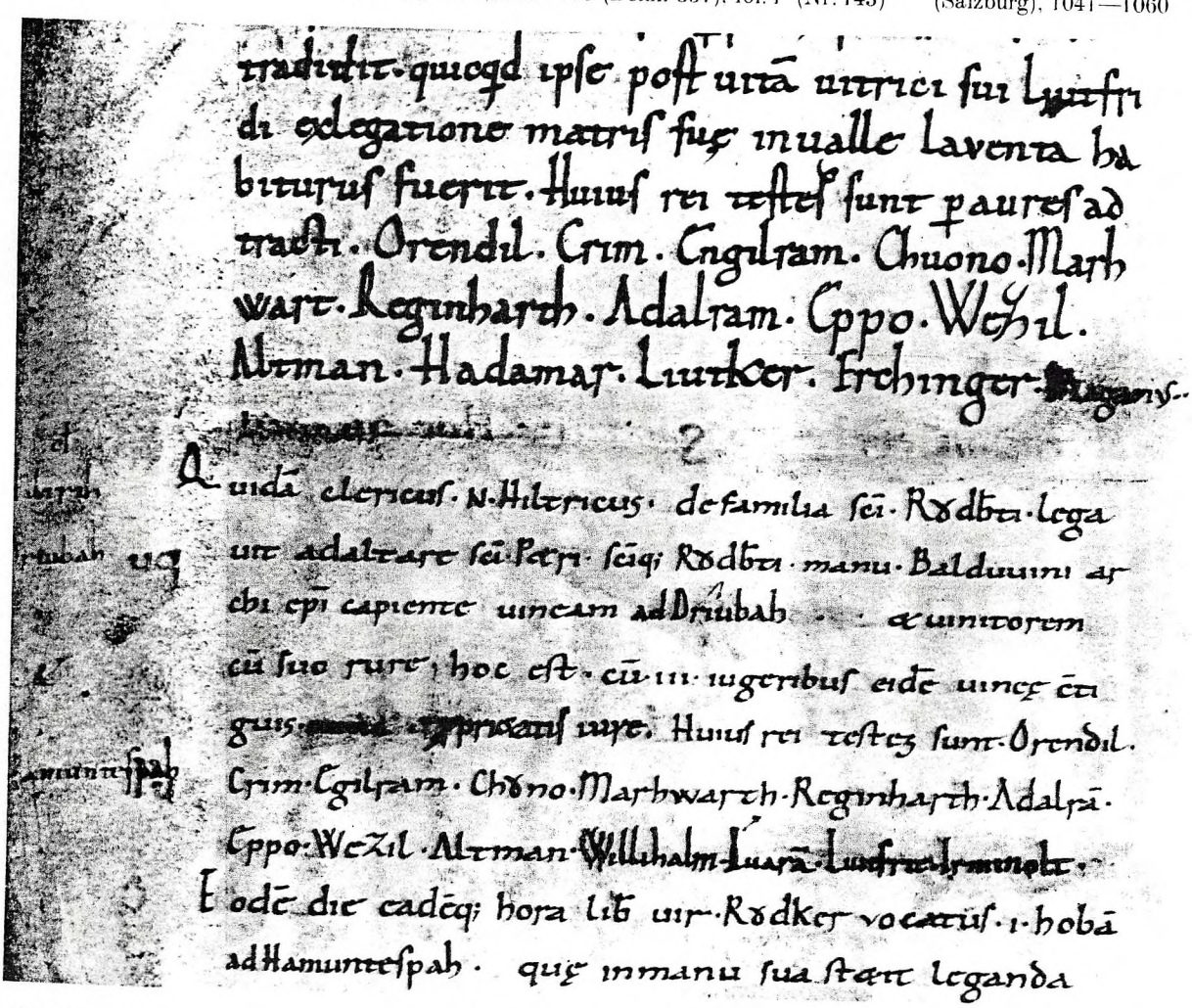

Abb. 10 HHStA, Cod. „blau“ 105 (Böhm 337), fol. 1v (Nr. 143) (Salzburg), 1041—1060

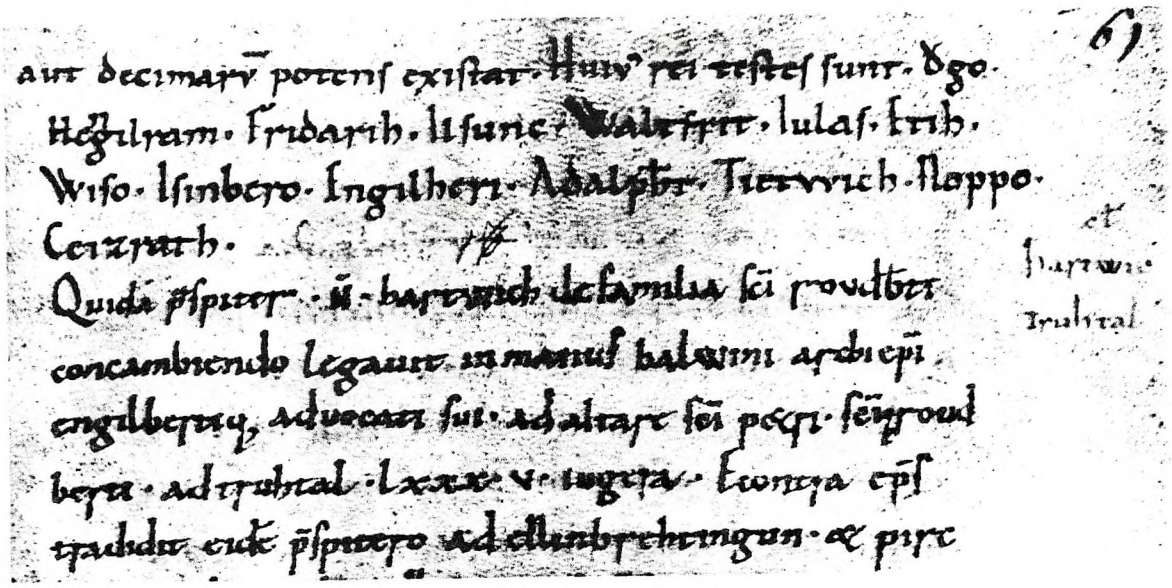

Abb. 11 HHStA, Cod. „blau“ 105 (Böhm 337), fol. 6r (Nr. 143) (Salzburg), 1041—1060

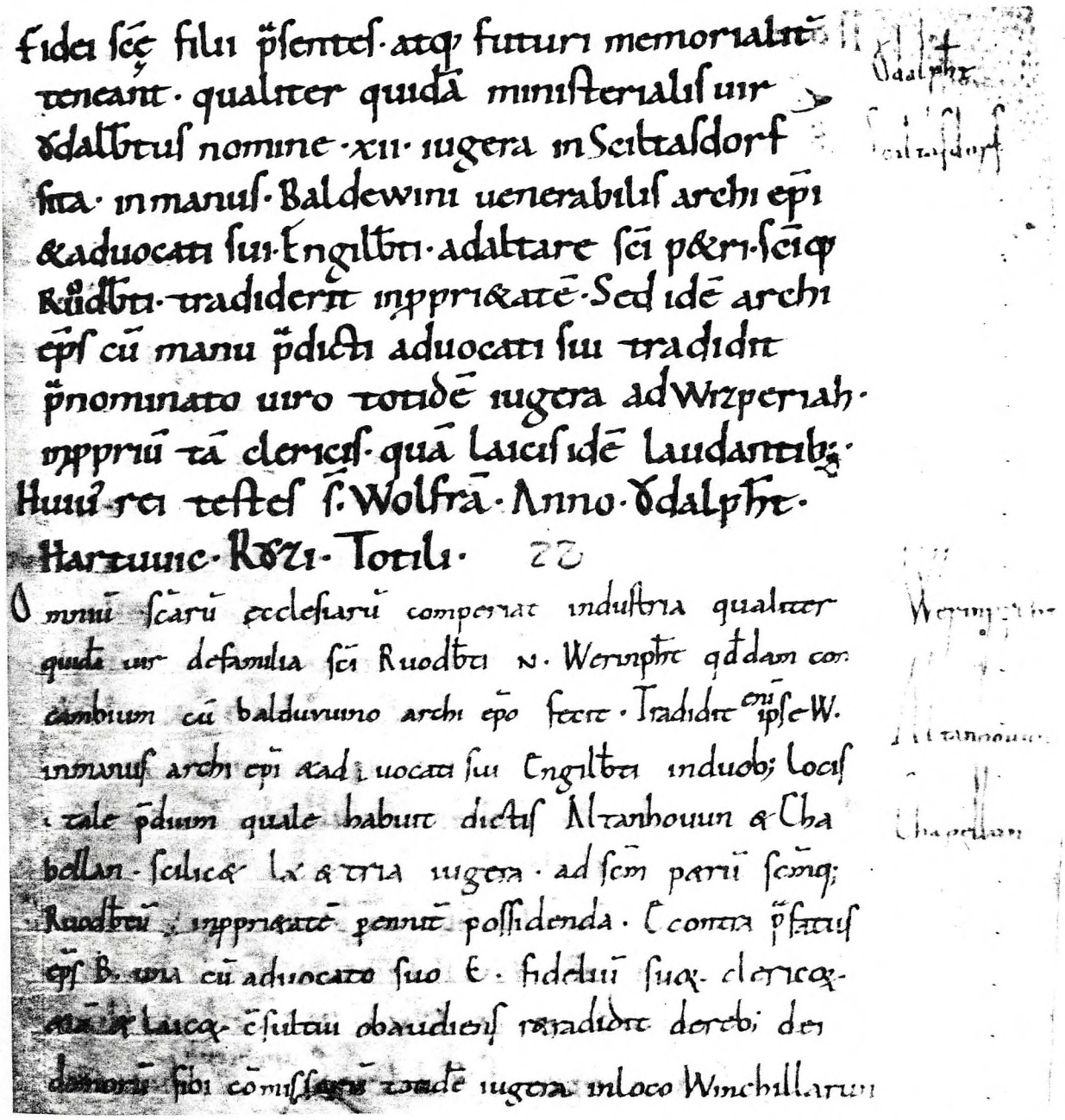

Abb. 12 HHStA, Cod. „blau“ 105 (Böhm 337), fol. 7r (Nr. 143) (Salzburg), 1041—1060

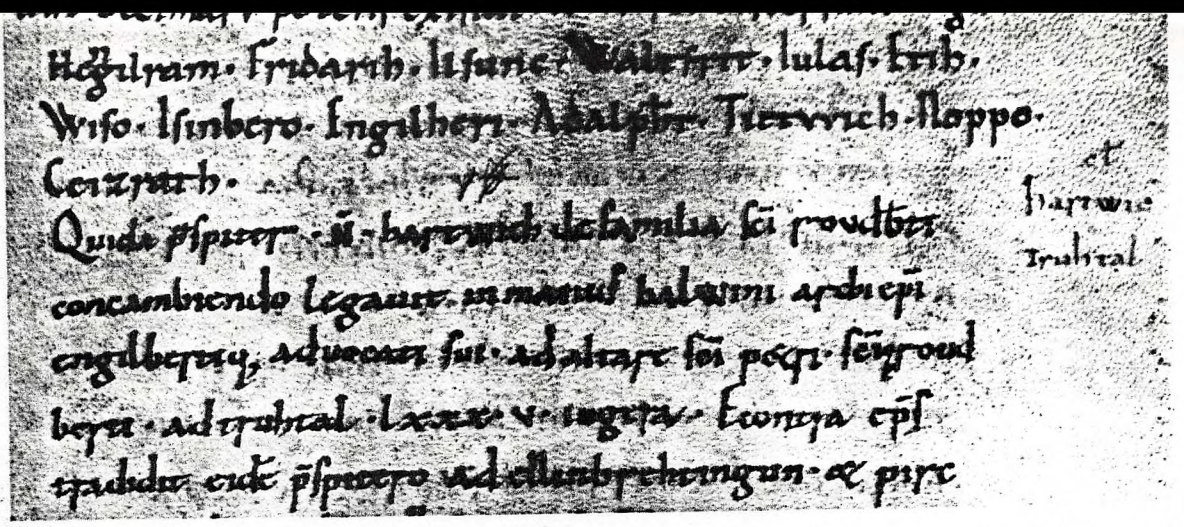

Abb. 11 HHStA, Cod. „blau“ 105 (Böhm 337), fol. 6r (Nr. 143) (Salzburg), 1041—1060

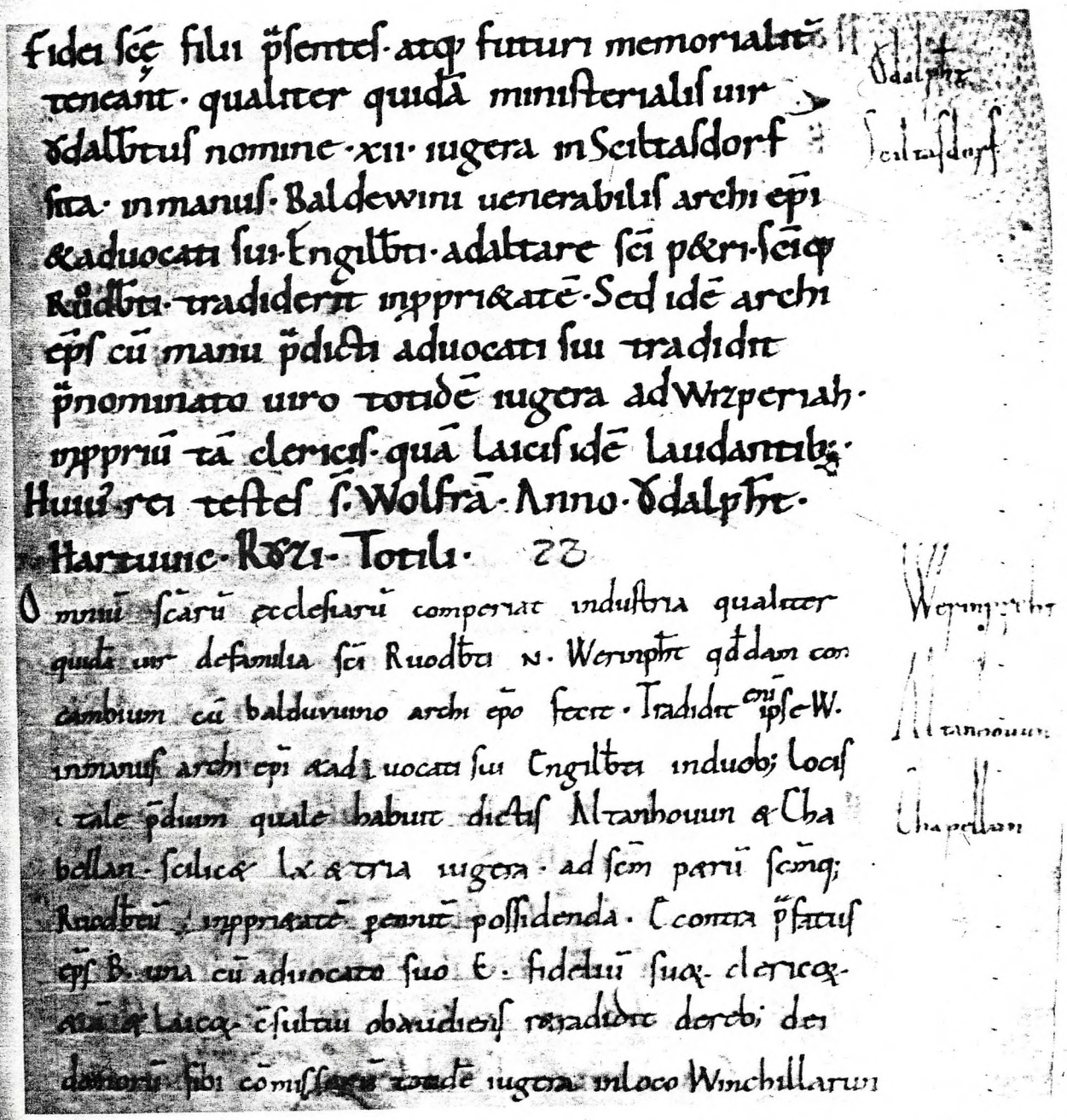

Abb. 12 HHStA, Cod. „blau“ 105 (Böhm 337), fol. 7r (Nr. 143) (Salzburg), 1041—1060

F. Unterkircher, Die datierten Hss. in Österreich ausserhalb d. Österr. NB. Bis z. Jahre 1600 2. Teil (1981)

Wien HHStA
Repertorium 11
(Salzbg. u. Fr.)

Chmel, Mat. pal.
Sr. 1, Bd. 1, Lief 7,
Taf. 8

Lra Leonis papae Karolo rege dedicatiuendo archiepo Arnone, pvinciae Baiovariae

Adiuvamensem Sedem metropolitanam

Omnino excellentissimo filio carolo regi francorum et Langobardorum ac patricio romanorum Leo papa.
Dū pñs laboriosa rrgat cetera nra sc̄a catholica et apostolica romana eccl̄a de omib. bonis digna exultat. Conuenit nos inomnib.
dimplere vris legalibus uotis. Quapp̄ cognouim⁹ ad nos p̄uenisse regale sanctione prudentissimu atq; fidelissimu missu
vr̄m. Unde capsis eum⁹ missus vr̄ dilectus excellentissimus sardulfus religiosus abbas fidelissimus vr̄ familiaq; nra
nobis qd vra ado precla regalis excellentia mandasset nob ipsum qd Arnonem ep̄m pallium tribueremus.
et ipsum ecclesiae baiouariorū archiep̄m constitueremus. Et dum multum ipsos p̄fatos principatusq; uros sine reprehensione cognouissem
eos uros ee fideles libenter sedm vram regale demandationē accommodauim animo. Et p̄fato reuerentissimo et sanctissimo Arnone
ep̄o usum pallii concessimus vtendi et ecclesiam baiouariae cum canonice ordinatum archiep̄m. Et eide pinciae baiouariae epis.
nrm apticum canonicumq; misimus sigillum. qualit̄ inter eorum dioecesibus archiep̄atus iura inplata pincia baiouariae habere
videatur. sedm instituta sanctorum patrum docere ac predicare. Quib. dedim⁹ inmandatis ut sicut imperium illi cum concessimus
sacerdotale caput per omnes canonice obaudire et subiectos ee ecclesiastico more festinent. Qua ut p̄fatus sumus valde nimisq; eos
apud vram regalem pietatem reperimus fideles. Et credere dignemur. quia dū vris nisq; temporibus ipsa pincia primum
sumpsit archiep̄m fidele vrm existentē magna uob exinde meritis crescit incrementa. Et una cum vra pie seu omib. fidelibus vris
uictoriosis armis perpetuis sine fine regnare mereamur. Incolomem excellentiam vram gra supna custodiat.

Ite ejusde Epale Leonis adepos Provinciae Baiovariae desuscipiendo foram archiepm Arnone.

Dilectissimus nobis Alim eccle sabionensis seu Atonis eccle frigisingae. ac simul Adalwino eccle regnensis nec non
Waltrico eccle patauiensis. et simpto eccle nuuinburgensis pinciae baiouariae epis. Leo seruus seruorum dei.
Dilectionis vrae quas nobis petitionis emisistis syllabas libenter suscepim animo. Inquib. ferebatur vr pincia vra baiouariae
archiep̄m ordinarem. Cm pincia ipsa mirifice a filio nro dono carolo excellentissimo rege francorum et Langobardo
ac patricio romanorum

Wien HHStA. Reputorium 11 (Salzbg.)

Leta Leonis papae Ad Karolū regē de constituendo archiepō Ad hone, pvinciae Ivvavensis Adiuvavensem Sedem metropolitanam.

Domino excellentissimo filio carolo regi francorum et langobardorum. atq; patricio romanorum Leo papa. Dū pvia laboriosa regat certamina sca catholica & aptica romana ecclia. de omib; bonis elevata exultet. Conuenit nos uoluntatē 5 implere vris legalibus votis. Quapter venientes ad nos p vram regalē sanctionē prudentissimū atq; fidelissimū missi vri. Vnus scilicet eximius filius ecclesiasticus pcellentissimus sacerdotalisq; religiosus abbas fidelissimus vr famulatus. una uoce intimare nobis qd vra ad nos precta regalis excellentia mandasset. nob ipsum qd Arnonem epm pallium tribueremus. Quapropter baiouariarū archiepm constituere[mus]. Et dum multum ipsos pfatos preceptosq; uros sine reprehensione cognouissem eos uros ee fideles. libenter secundum vram regalē demandationē accommodauimus animo. Et ipso reuerentissimo et sanctissimo Arnone epo usum pallii concessimus. secundū quādā pruncie baiouariq; cum canonice ordinauimus archiepm. Et eidē pruncie baiouariq; epis. nrm apticum canonicumq; fecimus sigillum. qualiter ceteroꝝ dioceses archiepatus sue unā uidelicet pruncia baiouariq; habere videntur. secundū institutiones scorum patrum docere ac predicare. Quib; dictis inmandauimus ut sicut unusquisq; illi cum concessimus sacerdotale caput esset. canonice obaudiret et subiectos ee ecclesiastico more festineret. Quia ut pfatum est valde nimisq; eos apud vram regalem potentiam. repperimus fideles. Et credere dignemur. quia dū vris nrisq; temporibus ipsa pruncia primum sumpsit archiepm fidelē vrm. existentē. magna uob exinde meritis creuerit incrementa. Cuncta cum vra plenitudine sanctitatis omib; fidelibus vris matheris arcubus pbuerisq; modis sine fine regnare mereamini. Incolomem excellentiam uram gra supna custodiat.

Ite ecta eiusde Pale Leonis adeos Prouincie Baiouuarie desuscipiendo forum archi ep̃o Arnone.

Dilectissimus nobis Vlm ecte sabionensis seu Actonu ecte frigisingae. ac simul adaluuino ecte regnensis nec non
Vualtrico ecte patauensis. & sim pro ecte iuuuinburegensis, puincie baiouuariq epis. Leo seruus seruorum dī.
Dilectionis ur̃e quas nobis pet̃orias emisistis syllabas. libenti suscepim animo. Inquib. ferebatur ur̃ puincia ur̃a baiouuariq
archi ep̃m ordinarem. Q̃m puincia ipsa munifice a filio nr̃o dono carolo excellentissimo rege francorum & Langobardq
atq. patricio romanorum pentus ex om̃i parte sicut decuit ordinata est. Idcirco conuenit nos ipso nempe ecclesiastico
moderamine in sacro ordine fidelit̃ atq. spiritalit̃ secm canonica censuram ipsam ordinarem baiouuariq puinciam.
Exquia ado auspice repperientes ur̃um almificu & inscripturis diuinis pertissimu & inom̃b. misericordissimis spiritalib.
moribꝫ comphatum. una cu consensu & uoluntate p̃dicti filii nr̃i domni carolo p̃cellentissimi magni regis uob ordinauimus
secm sanctiones patrū archi ep̃m uidelicet Arnone ecte iuuauensiu. que & petena nuncupat̃. Que in honore beati petri
principis aplorum uenerabilit̃ ē consecrata. Ibiq. requieuit corpus sacri pontificis hruodbti una cu uenerabilib. suis
sodalib. scilicet chunualdo atq. berslario. quoq corpora ibidē a fidelib. honorant̃. Qui ducū ur̃ fuit co ep̃e. Vsque aut̃ frat̃
& coep̃s nr̃i. ur̃ aut archi ep̃s. & uenerabile sedē eius metropolitana habentes. Adquā sco Arnoni archi ep̃o ur̃o usum
pallii tribuentes. decim̃ inmanclatas ur̃ secm canonicas institutiones om̃s ecclas superius nominatas ur̃as in diocesib. illi
sub rectas canonice ualeat adminiculu impart. Vt in futuro examine ante tribunal xpi liberalit̃ ualeat dicere. Dne
ecce ego & pueri quos dedisti mihi. non pdidi ex eis quemquā. ut hoc digne ualeat a ipso dno audire. Euge serue bone
& fidelis quia in pauca fuisti fidelis sup̃ multa te constituā intra in gaudiu dni tui. Bene ualete.

Chroust, Mon. pal., Ser. 1, Bd. 1, Lief. 7, Taf. 8

apud vram regalem potentiam reppertmus fidelem credere dignemini. quia dū vris nrisq; temporibus ipsa pincia ppinqua
sumpsit archiepm fidelē vrm existentē magna uob exinde merces reseruet ineclis. &una cum vra ple seu omnib. fidelibus vris
martheris ac cunctis gloriosiori fine feliciter. gaudere mereamini. Incolomem excellentiam uram gra supna custodiat.

Ltr ecla ejusdē Pape Leonis ad ppōs Provinciae Baiovariae desuscipiendo eorum archiepō Arnone.

Dilectissimus nobis Adam eccle salzburgensis seu Reimo gete frigisingae. & simul adalmano gete ratisponensi. nec non
Gualtrico eccle patauiensis. & simpto gete nuuunburegensis, pincie baiouariq epis. Leo seruus seruorum dī.
Dilectionis vre quas nobis pcitoras emisistis syllabas libenter suscepimus animo. Inquib. ferebatur vra pincia vre baiouariq
archiepm ordinarem. Qm pincia ipsa munifice a filio nro dono carolo excellentissimo rege francorum & Langobardq
atq. patricio romanorum pentus exomi parte sicut decuit ordinata est. Ideirco conuenit nos ipso niempe ecclesiastico
moderamine in sacro ordine fidelit atq. spiritalit secm canonicā censuram ipsam ordinarem baiouariq pincia.
Itaque adeo auspice reppertenies vrum almificū. & inscriptionis diuinis pertissimū. & in omnib. misericordissimis spiritalib.
moribus comptorum. una cū consensu & uoluntate pdicti filii nri domni caroli pcellentissimi magni regis nob ordinantibus
secm sanctiones patrū archiepm videlicet arnonē eccle iuuauensiū que & petena nuncupat. Que in honore beati pcipui
principis apostolorum venerabiliter ē consecrata. Ibiq. requiescit corpus sacri pontificis hruodberti una cū uenerabilib. suis
sodalib. scilicet chunualdo atq. herilario. quoq. corpora ibidē a fidelib. honorant. Quidcirca vre fuit coepe. Hinc autē frat
& coepiscopi nri. vre autē archiepi. & uenerabilē sedē eius metropolitanā habentes. Adquā seo arnonem archiepo vro usum
pallii tribuentes. decrum immanclatis ve secm canonicas institutiones oms eccias superius nominatas vras in diocesib. illis
sub rectas canonice valeat dominicalū impare. Ut in futuro examine ante tribunal xpi liberalit valeat dicere. Dne
ecce ego & pueri quos dedisti mihi. non pdidi exceptis quemquā. ut hoc digne valeat ab ipso dno audire. Euge serue bone
& fidelis quia in pauca fuisti fidelis sup multa te constituā intra in gaudiū dni tui. Bene valete.

b)

Wolfrir Sulpa

Quidam nobilis vir in carmina N. Walrfrir tradidit in manum Balduvini archiepi & aduocati sui Willihalmi pdiv qd iuxta Sulpa habuit in loco Chaippella dicto. ad scm Parum scm q. Ruodbtvm in ppriam possessione. redimens ra ab epo sibi suisq. posteris in ppriu. iusta decimatione qua secdm canonu iura dare debuit de pdiis suis. Chrowatta & Ruma & de umaris suis ad hengista. Ea tam lege. ut data annuati de eisde vineis. ut strulas sumi. & de pdiis soluta decimam qm ante secdm consuetudine sclavoru dederat; & si postmodu ab eode archiepo vel successq. eiu aliquo eiude decimationis inquisitione constringat. potens sit ipsa proprietate pdiu qd dedit aut permutat habere decimationem qua redemit. Huius rei testes sunt Wezil. Wolfolt. Sizo. Gerhart. Irmunfrit. Raban. Tetuli. Pezulf. Manzo. Hiboldus. Eppo

Eppo Chappellun

Il vel in carmina quida nobilis vir N. redemit ab eode archiepo iusta & canonica decimatione pdiq. suq. ad Fyesah. & ad Nigenstetn & Pezab. ut ipse tam non manus daret solitam decima qua ante tradidit. Negauit naq. ide vir in manu eiude archiepi & aduocati sui Willihalmi pdiu suu. ad chappellun Eppo Sulpam. ad scm Petru scm q. Ruodbtum penni u re rationdu. ea pactione. ut si postmodu eande decimatione soluere cogat. aut pdium recipiat.

Wien, Staatsarchiv, Hs. No 337 Bl. 5v

Fl. Ab. Baldwins v. Salzbg (1041–1060)

(Bd. 1
Chroust, 1. Ser.), Lief. 8, Taf. 3

Quidam nobilis vir in capinitia N. Walrfrit tradidit in
manum Balduvini archiepi et aduocati sui Willihalmi
pdiu qd iuxta Sulpā habuit in loco Chappella dicto.
ad scm Petrum scm q. Ruodbrem in ppriam possessionē.
redimens ita ab epo sibi suisq posteris in ppriū. iust
tā decimationē quā secdm canonū iura dare debuit
de pdiis suis. Chrowarta. et Runa. et de uineis suis ad
hengista. ea tam lege. ut dare annuatī de eisdē vi
neis. iii. sextulas uini. et de pdiis. soleā decimam qm
ante secdm cōsuetudinē sclavorū dederat. Et si post
modū ab eodē archiepo vel successq eius aliquo eius dē
decimationis diminutione cōtrariare potuisset. se pro
mptē pdiu qd dederat aut promittat habere decimati
onē quā pdemit. Huius rei testes sunt. Wernh.
Wolfolt. Sizo. Gerhart. Hermfrit. Raban. Tyeli.
Perili. Marcq. Hubo.

Ite in capinitia quidā nobilis vir N. [illegible] reddidit ab eodē
archiepo iusta et canonicam decimationē pdiq suos
ad Epesdorf et ad Nigenstein et Reqab. ut ipse tam non
minus dare. solitam decimā quā ante erat debuit.
Legauit ndq. idē vir in manū eiusdē archiepi et
aduocati sui Willihalmi pdiu suū. ad Chappellam
ppe Sulpam ad scm Petrū scm q. R[illegible]brupenni ut
re rationabili. ea pactione. ut si postmodū eandē
decimationē soluere cogat. aut pdictum recipiat.

Wien HHStA

DSCHRIFT ~~No. 336. Bl. 6~~; b) HANDSCHRIFT No. 337, Bl. 5'.

Chroust, Ser. 1. Bd. 1, Lief. 8, Taf. 3

Fl. Ke. Baldewin v. Salzb.
1041 - 1060

adscm Pet̄rū scmq; Rodbtū ꝑpetua
lit̄ inppriū. Econtra igit̄ archiep̄s
cum manu aduocati sui p̄dicti W.
eid̄ Chunoni tradidit equale mensurā
inloco Rincheim dicto. sibi & posteris
suis inppriū. hoc clericis & laicis
conlaudantib;. & testib; istis obfirman
tib;. Adalbto. Pezilino. Adalbto. Rodolfo.

Patcat noticie cunctorū xp̄i fideliū
qualiter quida clericus exfamilia
scī Rodbti. Cerunc dictus qdda
concambiū fecit cū Tiemaro archi
ep̄o. familia scī Rodbti hoc con
laudante. Tradidit quid̄ id̄ cleric̄
septuaginta duo iugera inloco
Steinun dicto sita. inmanus
archiep̄i & aduocati sui Waltheri
adscām uuuauensem sed̄e pennit̄
inppriatatem possidere. Econtra
uero archiep̄s cū p̄scripti aduo
cati manu tradidit eid̄ clerico

Cerunc
Aerunn

WIEN. KSL. UND KGL. STAATSARCHIV. a) H.
Hs. No 336, Bl. 6r
Fl. Ab. Thietmars II. v. Salzbg (1025 - 1041)

Bd. 1.

Chroust, 1. Ser., Lief 8, Taf. 3

adsciṁ ꝓrū sc̄mq; Rodbtū ꝓpcāua
lē inpprium · Econtra igit archiep̄s
cum manu aduocati sui p̄dicti W.
eid Chunoni tradidit equale mensurā
inloco Rincheim dicto · sibi & posteris
suis inpprium · hoc clericis & laicis
conlaudantib, · & testib, istis obfirman
tib, . Adalbto · Pezilino · Adalbto · Rodolfo ·

Patcat noticie cunctorū xp̄i fideliū
qualiter quida clericus ex familia
sc̄i Rodbti · Cerunc dictus qdda
concambiū fecit cū Tiemaro archi
ep̄o · familia sc̄i Rodbti hoc con
laudante · Tradidit quid ide clerc
septuaginta duo iugera inloco
Stetnun dicto sita · inmanus
archiep̄i & aduocati sui Walcheri
adsc̄am uuualensem sede pennit
inpprietatem possidere · Econtra
uero archiep̄s cū p̄scripti aduo
cati manu tradidit eid clerico

Fl. de Thietmari II. v. Salzbg (1025 - 1041)

Chronik Scr. 1 Bd. 1
Lef. 8 Taf. 3

WIEN. KSL. UND KGL. STAATSARCHIV. a) HAN
Hs. 336, fol. 6r

Wien HHStA, Hs. 338, f. 37v + 38r

Perthwlt dux · Sighart com̃ · Diotmar · Lapo · Pero · Vullihelm · lt̃ Perthwlt · Hartmuh · Ruodpht · Siccali · Arbeo · lt̃ Diotmar · Vuerianr · Ruodheri · Otachar · Adalhart · Hlisinch · Marhuuart · Hterolt · Asciuun · Salacho · Pernhart · lt̃ Otachar · Gundpold ·

Ann̄ dñi vcccc · xxviij · actū adkarstan · vij · id · & vij ō mai

cōmutatio in t̄ odalberti archi epi & filiū tb̄ī

Nouerit igitur omnium fidelium sritica psentiū & futurorū deuotio · qualit̄ ō dalbtus archi epc̄ · quandā cōmutationē consultu cleric̄or & laic̄or · adipsam sedem pertinentiū · Cuncuidā nobili uro · Lantpht nuncupato · agere decreū · Tradidit igit̄ p̄fatus Lantpht Inmanus p̄dicti archi epi · & aduocati sui Ratpou · loca nominata · Puohpah · & Ipah · adscm pa'rū scōrū rodbtum pennit̄ inpprietate · E contra uero Intcompensationē ipsius ppriet̄atis · ipse p̄titulatus archi epc̄ · una cū aduocatu suo · p̄scripto · Ipso iam dicto Lantpht tradidit duo loca · Pergheim · & Sheiermuntinga nominata ppetualit̄ Inpprietatem possidere · Et cuiusq; parte · s · testes pauc̄ tracti · Gisalolt · Rafolt · Vuelisinch · Diotmar · Pernhart · Lantfrid · Egnolf · Masso · Gotahelm · Engilheri · lt̃ Gotahelm · Vualh · Razli · Vuttagouuo ·

De cōmutatione engilberti p̄br̄i

cap. I

Cognoscant om̄s xp̄i fideles qualit̄ quidam nobilis vir s. p̄br̄ n̄ engilpht quandā cōmutationem cū domino suo odalbto archiepō agebat · Tradidit nanq; engilbt̄ p̄br̄ cū manu engilscalchi aduocati sui · In pago usnahgouue · in comitatu lorendilis · in locis tagaphtesheim · & paldrichesheim · de agris · pratis · & ligno fertili iugera cxcvii · & molendinę unius · parte · in fluuio usna · ad p̄dicta loca accedente · inmanus odalbti archi epi · & aduocati sui reginheri · ad scm pa'rū scōrū rhodbtum · ad sedem iuuauensem · pennit̄ in ppriet̄ate · E contra dominus odalbtus archiepc̄ · cū manu aduocati sui reginheri tradidit in salzpurchgouue · mon̄ter · adu engilphti · uelut uuolfram · antea · in beneficium tenuit · & ad perchah · & lohon · sicuti ar · hilt · monialis · in beneficiū habuit · · int̄ agros · & prata · aequercetum · iugera · clxxx · & molinae · locum · inri

Fr. Ab. Odalbert v. Salzb. (923 - 935, genauer 934 - 935?)

Chroust 1. ser. (Bd. 1.) Lief. 7 taf. 9 : Wien, Staatsarchiv 338, Bl. 37v und 38r

Perhtolt dux · Sigihart com̃ · Diotmar · Lapo · Pero ·
Uuillihelm · ht̃ Perhtolt · Hartuuih · Ruodpht · Siccili ·
Arbeo · ht̃ Diotmar · Uuerianc · Ruodheri · Otachar ·
Adalhart · Hisinch · Marhuuart · Herolt · Asciuun · Salacho ·
Pernhart · ht̃ Otachar · Gundpold ·
Ann̄ dn̄i dccccc · xxxviij · actū adkarstan · vij · id · & viij · mai ·

CXVIII · CŌMUTATIO INT Ō ALBERT ARCHIEPM · ET IANTB TT̄ ·

Nouerit igitur omnium fidelium sritica psentium & futurorum
deuotio · qualit̄ ō dalbertus archi epc̄ · quandā cōmutationē
consultu cleric̄ atq; laic̄ · adipsam sedem pertinentiū ·
Cuncuidā nobili uiro · Lantpht nuncupato · agere decreū ·
Tradidit igit̄ psatus Lantpht Inmanus pdicti archi epi ·
& aduocati sui Ratpoti · loca nominata · Puohpah · &
Ipah · adscm̄ pratū scm̄q; rodbtum pennit̄ inppriatē ·
E contra uero Inreconpensationē ipsius ppriatus · ipse
p̄fatus archi epc̄ · una cū aduocato suo · pscripto · Ipso
iam dicto Lantpht tradidit duo loca · Pergheim · ht̃
Scheremuntinga nominata ppatualit̄ Inppriatem
possidere · Freeuntq; parte · s · testes pauperes tracti ·
Gisalolt · Rafolt · Uuelisinch · Diotmar · Pernhart · Lant
frid · Egnolf · Massio · Gotahelm · Engilheri · ht̃
Gotahelm · Uualh · Ratili · Uuntagouuo ·

WIEN, KSL. UND KGL. STAATSARCHIV.
Hs 338

Perchtolt dux Sighart com̃. Diotmar. Lapo. Pero.
Vuillihelm. Ir̃ Perchtolt. Haruuih. Ruodpht. Sicelh.
Arbeo. Ir̃ Diotmar. Vuerinc. Ruodheri. Otachar.
Adalhart. Illisuich. Marhmart. Herolt. Asciuun. Salacho.
Pernhart. Ir̃ Otachar. Gundpold.

Ann̄ dn̄i dccccc. xcviii. Actũ ad Capellan. vii. id. & vñ. Maĩ

Cõmutatio Inter Tõmbertũ Archiepm̃ Et Filantĩ Tñ.

LVIII. Nouerit igitur omnium fidelium sollicta pñtium & futurorum deuotio. qualiter ẽ dalbertus archiepc̃s. quandã cõmutationẽ
10 constituit cleronm̃ aug. Laucon. adipsam sedem pertinentiũ. Cum eundã nobili uiro. Lanpht nuncupato. agre decreũ.
Tradidit igit̃ pñtat̃ Lanpht Romanus p̃dicte archiepi & aduocatus sui. Rapoto. loca nominata. Luohpah. & Ipah. adscm̃ pertin̄ sem̃q; rodbertum pernit̃ inppriatat̃.
15 Et contra uero Inrecompensationẽ ipsius ppriatus. ipse p̃fatus archiepc̃s. una cũ aduocato suo. pscripto. ipso iam dicto Lanpht̃o tradidit duo loca. Pergheim. Ir̃ Sleermuranga nominata ppetualit̃ Inppriatum possidere. Fecerunt̃q; pacta. Ir̃ testes pauci. quorum
20 Gisalolt. Rafolt. Vuelisuich. Diotmar. Pernhart. Lantfrid. Egnolf. Masso. Gerhelm. Engilbert. Ir̃ Gerhelm. Vualh. Ratolt. Vuitagowus.

Fr. Rc. Odalbertus v. Salzby
923–935 (jedoch 934–935?)

Chmel, Ser. 1, Bd 1
Lief 7, Taf 9

WIEN, KSL. UND KGL. STAATSARCHIV.
Hs. 338, f. 37v

CAP. L. DE COMMUTATIONE engilberti prbri

Cognoscant oñs xpi fidles qualiñ quidam no
bilis vir x prbr ñ engilpho quandã cõmuta
tionem cũ domino suo odalberto archiepõ agebat
Tradidit namq; engilbto prbr cũ manu engil
scalchi aduocati sui In pago isnahgouue in
comitatu orendilis in locis tagaphrees heim
& paldrichesheim de agris pratis & ligno
fertili iugera cxcii de molendino vnius
partẽ influuio isna ad pdicta loca acceden
tẽ in manus odalberti archiepi & aduocati
sui reginberti ad scm pe rũ scmq; rhodbertum
ad sedem iuuauensem pennẽ in pprietatẽ
Econtra dominus odalbertus archiepus cũ manu
aduocati sui reginberti tradidit in sal xpur
chgouue in comitatu engilphi uelut
uualfram antea in beneficium tenuit & ad
perchah & lohon sueuri arbite monialis in be
neficiũ habuit. virẽ agros & prata acquer
cetum iugera clxxx & molinae locum in ri

HANDSCHRIFT No. 338. BLL. 37 UND 38.

Wien HHStA

DE COMMUTATIONE engilberti presbyteri

CAP. L

Cognoscant omnes xpi fideles qualiter quidam nobilis vir Engilpret nomine quandam commutationem cum domino suo Odalberto archiepo egerat. Tradiderat namque Engilbertus presbyter cum manu Engilscalchi aduocati sui in pago Znaimgouue in comitatu Orendilis in locis Tagaphrasheimi et Paldrichesheim de agris pratis et lignis fertilis iugera CXCII. de molendino unum partem influuio Sina adiacentia loca accedentem in manus Odalberti archiepi et aduocati sui regimbert ad scm Petrum scmque Rhodbertum ad sedem iuuauensem pertinentes in proprietatem

Econtra dominus Odalbertus archiepus cum manu aduocati sui regimberti tradidit in sal xpi Chgouue mercimonium Engilpreti veluti vualfram aream beneficium tenuit et ad Perchah et Lohon sedem arbitr monialis unbeneficium habuit. unde agros et prata accurcetum iugera CLXXX. et molinar locum inri

Wien HHStA
Handschrift No. 338. Bll. 37r und 38r.
Chmel Sec. 1, Bd. 1, Lef. 7, Taf. 9
Fl. 16 Odalbert v. Salzb (923-935)
Fälschung viell. 934-935?

Wien HHStA, Hs. 339, f. 4v + 5r

Notū sit omnib' xp̄i fidelib' qualit̄ quidā nobilis vir. H. Erchanger. qđ dam concambiū decreuit facere cū fridarico archiepiscopo. tradidit idē namq; p̄fat' nobilis uir. talē pp̄ietatem qualē uisus ē habere inhis duob' locis. i. Cholinga incomitatu popponis. & Tibbi incomitatu Hastuuici iuxta fluuiū H. isanā. uman' fridarici archi epi & aduocati Engilhardi ad̄ scm Petrū sem̄q; Ruodbrū pp̄etuo iure possidend. Econtra retradidit uenerabilis fridaric cū manu sua aduocati. Engilhardi fidelib' suis ē sentientib'. eid Erchangero. Perzinhem cū omnib' adiacentib'. excepto adiacente luco ubi ligna debeāt incisio pp̄etualit' inp̄p̄ietatē habendā. Isti s testes ex utraq; parte fuerūt. Aripo. Guntpolt. Reginhart. Wernheri. Pato. Hortpht. Ctih. Engiluuan. Spararo. Engildeo. Hadamar. Gerhoh. Ratpot. Willihalm. Marchuuart. Hunolt. Sparhart. Altman. Aripo.

Nouerit om̄s xp̄i fideles. Qualit̄ quidā nobilis uir. H. Ludolf tradidit fridarico archi epo tale p̄dium quale habuit in loco qui dr̄ Varha ad scm Petrū sem̄q; Ruodbrū pp̄etualit̄ habend. & dempsit pastē unā, plitrare tuenda. Econtra retradidit sibi p̄fat' epūs hobā una in loco qđr̄ Ostarpch pp̄etualit̄ possidendā. & hoc actū ē. f. mai. aduocati Engilhardi illius rei isti s testes. Engilpht com. Pepno. iterū Pepno. Ebo. Engilrā. Adalpht. Pato. Reginhart. Hericeo. Hartman.

71. Rb. Friedrich v. Salzbg 958 - 991 (976 - 991?)

11

In nomine dī aeterni. Agnoscat igitur omnium fideliū tam p̄sentiū scilicet quā futurorū sagacitas. qualit̄ uenerabilis fridaricus iuuuensis sedis archiepūs. quoddā concambiū consultu fideliū suorū clericorū scilicet & laicorū consentiens. cū Sigihardo fri suo facere decreuit. uelita & fecit. Tradidit nāq; p̄dictus com Sigihardus. In manus p̄dicti archi epi. suiq; aduocati Perenhardi. talē pp̄rietatē. qualē uisus ē habere In Salzpurcgouue. incomitatu Hartuuici comitis. locis nuncupatis Yuintramminga. & Mechintal. pp̄etualit̄ inp̄p̄rietatē habendā. Adsem Petrum. Semq; Ruodbertū possidendā. Econtra uero tradidit p̄dictus uenerabilis archiepūs. Fridaricus. cū manu aduocati sui Peranhardi. In manū dicti Sigihardi. & uxoris suę Yuillę talē pp̄rietatē qualē dī in Salzpurcgouue. Incomitatu p̄fati Hastuuici uisus ē habere. loco nuncupato Holzhusa. pp̄etualit̄ inp̄p̄rietatē habendā. Equali mensurā. & p̄dicti Sigihardi pp̄rietatis aliqđ sup mensurā p̄cellat. tam

Arnoust 1. Serie (Bd. 1), Lief. 7, Taf. 10 : Wien, Staatsarchiv No 339, Bl. 4v und 5r

a)

Notū, sit omnib' xp̄i fidelib' qualit̄ quidā nobilis vir. H. Erchanger. qđ dum concambiū decreuit facere cū fridarico archiepiscopo. tradidit idē namq; p̄fat' nobilis uir. tale, ppt̄arem qualē uisus ē habere inhis duob' locis. i. Cholinga incomitatu popponis. & libbi incomitatu Hastuuici iuxta fluuiū H. isanā. uuman' fridarici archi ep̄i & aduocati Enhardi ad̄ sēm p. crū sēmq; Ruodbrū ppt̄uo iure possident. econtra retradidit uenerabilis frīdaric' cū manu sua aduocati Enhardi fidelib' suis ē semientib'. eid Erchangero. Perzinhevn cū omnib' adiacentib'. excepto adiacente luco ubi liuno. debet ire incisio ppt̄ualit̄ uz ppt̄arē habendā. Isti sunt testes ex utraq; parte pauper tractū Aripo. Gumpolt. Reginhart. Wernher. Plato. Hortpht. Erih. Engiluuan. Epararo. Engildeo. Hadamar. Gerhoh. Ratpot. Willihalm. Marchuuart. Hunolt. Eparhart. Altman. Aripo.

Nouerunt omnes xp̄i fideles. Qualit̄ quidā nobilis uir. H. Luudolf tradidit fridarico archi epo tale p̄dium quale habuit inloco quor̄ uurcha ad sēm l. crū sēmq; Ruodbrū ppt̄ualit̄ habent & dempsit pastū unā, plibrare. tuenda. econtra retradidit sibi p̄fat' ep̄s hobā una inloco qđr̄ Ostarpch ppt̄ualit̄ possidendā & hoc actū ē. f. man' aduocati Enhardi illius rei isti sunt testes. Engilpht com. Pepno. iterū Pennolfo. Engilrā. Adalpht Plato. Reginhart. Heridco Hastman.

WIEN, KSL. UND KGL. STAATSARC
Hs. 339

Notū sit omnib' xpi fidelib' qualit' quidā nobilis vir · H·
Erchanger · qd dam concambiū decreuit facere
cū fridarico archiepiscopo · tradidit idē nomp̄ pfat'
nobilis uir · tale, pp̄ea rem qualē uisus ē habere
inhis duob' locis · i · Cholinga incomitatu popponis ·
& Tibbi incomitatu Hastuuici iuxta fluuiū · H · isna ·
uman' fridarici archiepi & aduocati Enhardi ad sēm
p. erū sēmq; Quod bene p̄ p̄euo iure possident & contra
reddidit uenerabilis Hmarc' cū manu sua aduocati ·
Enhardi fidelib' suis & sentientib' eid Erchangero ·
Per cambium cū omnib' adiacentib' excepto uuacente
luco ubi ligna debēt ire incisio p̄ualit' uel p̄ea habendā · Isti sunt testes ex utraq; parte pauperes attracti ·
Aripo · Gumpolt · Reginhart · Wernher · Pato · Hortpr ·
Erih · Engilmar · Epararo · Engildeo · Hadamar · Gerhoh ·
Ratpot · Willihalm · Marchuuart · Hunolt · Eparhart ·
Altman · Aripo ·
Nouerunt oēs xpi fideles · Qualit' quidā nobilis uir · H ·
Liudolf tradidit Fridarico archiepō tale pactum
quale habuit in loco qui dr̄ Varcha ad sēm hereditatē
sēmq; Quod bene p̄ p̄eualit' habend & dempsit pactū
unā, plebare tuenda · & contra reddidit sibi pfatus
epūs hobā una in loco qd dr̄ Ostarpah p̄ualit' possidendā & hoc actū ē & mar' aduocati Enhardi illius
rei isti testes · Engilpht com · Pepno · iterū Pepno ·
Ebo · Engilbā · Adalpht · Pato · Reginhart · Heridco ·
Hastman ·

ff. Kb. Friedrich v. Salzbg
958-991
(976-991?)

Chron. II, Ser. 1, Bd. 1
Lief. 7, Taf. 10

° WIEN, KSL. UND KGL. STAATSARCHIV

HHStA
Hs 339, f. 4v

b)

70.

In nomine dī aeterni. Agnoscat igitur
omniū fideliū tam p̄sentiū scilicet quā futuroꝝ sagaci
tas: qualiter uenerabilis fridaricus mutuensis ecclie archi
ep̄s. quoddā concambiū consultu fideliū suoꝝ clericoꝝ
scilicet ac laicoꝝ consentiens. cū Sigihardo fri suo facere
decreuit. uidit ac fecit. Tradidit nāq; p̄dictus com Sigi
hardus. Inmanus p̄dicti archi epi. suiq; aduocati Peron
hardi. tale ppriū. quale uisus est habere In Salzpurc
gouue. in comitatu Hartuuici comitis. locis nuncupatis.
Yuinitramminga. ac Mechuntal. ppaualiū in ppriū
ad scm Petrum. Scmq; Ruodbertū possidendū. Econ
tra uero tradidit p̄dictus venerabilis archi ep̄s
Fridaricus. cū manu aduocati sui Peranhardi. Inman
ū dicti Sigihardi. ac uxoris suę Yuillę tale ppriū
quale dī in Salzpurcgouue. In comitatu p̄fati Hartuui
ci uisus est habere. loco nuncupato Holzhusa. ppaua
liū in ppriū habendū. Equidem mensura. ac p̄dicti
Sigihardi ppriū aliquid sup mensurā p̄cellat. tam

Wien HHStA

In nomine dī aeterni. Agnoscat igitur
omniū fideliū tam p̄sentiū salicæ quā futurorꝝ sagaci
tas. qualiter uenerabilis fridaricus mutuensis ecclie archi
ep̄s. quoddā concambiū consultau fideliū suorꝝ clericorꝝ
salicæ & laicorꝝ consentiens. cū Sigihardo fri suo facere
decreuit. uelita & fecit. Tradidit nāq; p̄dictus com Sigi
hardus. In manus p̄dicti archi ep̄i. suiq; aduocati Peron
hardi. tale p̄prietatē. quale uisus ē habere In silz purc
gouue. in comitatu Harduici comitis. locis nuncupatis.
Uuintramminga. & Mechtrat. p̄ paualitē in p̄prietatē
ad sēm Petrum. Scīmq; Ruodbertū possidendā. Econ
tra uero. tradidit p̄dict dictus uenerabilis archi ep̄s
Fridaricus. cū manu aduocati sui Peranhardi. In manū
ip̄ dicti Sigihardi. & uxoris suę Uuillę tale p̄prietatē
quale dī in Salz purcgouue. In comitatu p̄fati Hardui
ci uisus ē habere. loco nuncupato Holzhusa. p̄ paua
litē in p̄prietatē habendā. æqua di mensura. & ip̄ dicta
Sigihardi p̄prietas aliqd sup̄ mensurā p̄ cellat. tam

Wien HHStA

IV. Handschrift No. 339. Bll. 4r und 5r.

Zs. Eb. Friedr. v. Salzby 958-991, genauer wohl 963-976?

Chmel Reg. 1, Bd. 1, Lief. 7, Taf. 10

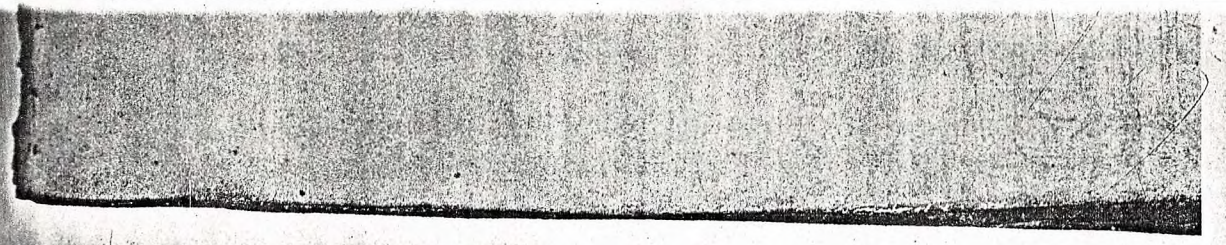

a

Werinswilari. Sig. Wolfgadi ac Lou

Ego mag. Marcwardus Indigi prbr
rogatus scripsi et subscripsi felici

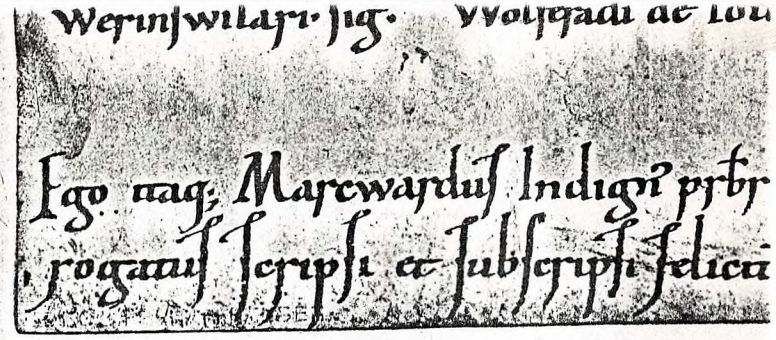

c

2 Stra, Haus-, Hof-
St A
Ha 179

Cōplacitatio Inter venerabile epm Wolfgangū: & inter quendā nobilē uirū nomine
Einhart. Notū sit omīb; qualit̄ q̄dā nobilis uir. n. Einhart. tradidit ad scm 149
michaelē ad monasteriū maninseo dictū pp̄ & atē suā qualē habere uisus ē. in
loco q̄ dr Riutun. mansū unū arabilis terre. & prati. cū silua. aquis
aquarūq; decursib; aliisq; ad ipsū mansū pīnentib; in manū udelic &
Wolfgangi venerabilis epi. & Adalonis aduocati sui. strā ipsā uestitu
rā. & usū fructuariū dimittens ei. cōplacitans cū illis. & accipiens
decimationē eccle quę ē in ursesdorf. & mansū unū. cū mansore suo.
ad finē uitę suę. & uxoris suę. n. Perta. ea udelic & ratione. ut post
mortē amborū. in ius eccle ad maninseo totū redeat. Isti sūt
testes. Otachar com. Eparhard. Hartwic. Dutinc. Huzo.
Item Huzo. Hadegēr. Reinlint. Otto. Heinric. Liud. Iutta. Vermāt. Engilse
helca. Rapoto. Haralib. Gerbirt. Notū sit autem uolum noticie p̄sentiū suarūq; aduc ptinē eccle
michmanese exparentele sue uite p̄petuo Wichart cū filiis & filiab suis. quor hec sūt nōa. Luithob
Luipold. Ottmar. Willahalm Otmār. Weldimār. Adilhart. Hatugarī. Ebra. 150.

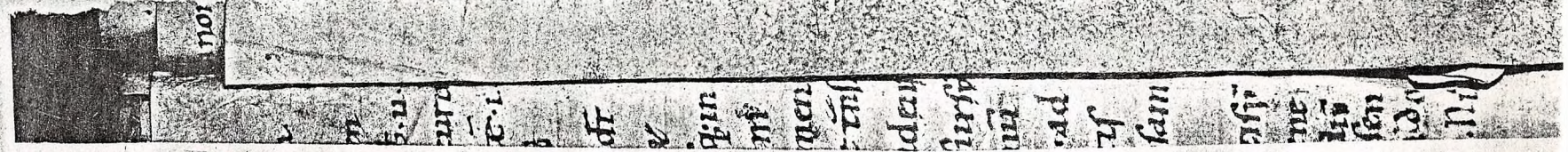

b

Gross / Redlich, Privaturkunden (1914) Taf. IV

Wien, Haus-, Hof- + StA, Hs. 179

Mondsee Traditionsbuch fol. pag. 119/120 + pag. 121/122
aus der fl. Bibl. Wolfgang v. Regensburg (972-994)
- UB. des Landes ob der Enns 1, S. 87 nr. 149 + 150

Gross/Redlich, Privaturkunden (1914) Taf. IV 6

magnus periculus insecte ee uiuatt

longente uitte ntra sctā suā uoluntatē tradō placeō locus mis

uob cū habere sic nunc fectū ē et conp mēū ineluinosina uīrchue se

pelyre & inuocatione uīre sic ūr seruus ideirco sic superius dictum

mi hoc hucbeatis teneatis cetq; possideatis legitime et quicquid ex

inde feceritis uoluntatis liberē in omnib; habeatis potestatē de

pstitum tibi qdā fol christus tradidit cedsul zupich kucsic seu

rieue cū tre sidericu cū pecunis cū mancipus & hobonis duos

cū seruus et alus mancipus cedillū locū cospicientib; & sic illud

contigit qdā apīū germanum tuum supuixeris pe chabebis inp

ceritū usq; cedobatū tuū cēbi usq; dīs uoluntas sit depsencium ista

peginolue fuit fectū tradmunseo in ecclesctī michaelis ecclesia

ngtis cōcē omnu congregecione et ibi fuit uenerabilis uir

lucius phrus cebb et cēlios multos tēs: fuit fectū in vi k. apīl

xxviii. indicione xiiii. anno dñi nīri ihū xpī. occc. xiiii. regn

nante ludouuigo impr iiii. annō; DESULZIPAH

Regente uro uenerabili beatu rco epō ecclesiam sctī michaelis 20

tradmunseo quidē uir nobilis uassus suus nomine hetto tra

ipsū uenit et misericordiā quesiuit ut filius quillucc tra

seruitute notā fuer; remissionē seruicii illoy ficcer & ille

uero aduocatus familie siue cēsensu & peczrici tradnocatisiu;

Tegr qd sui ē in mill

filii meus gregi di pē

ndeat in loco q BL eis

ares. ppaus pascuis. sil

regressib. cultus et uic

ponest. oīa undelice

in ius et dominiū ps

anima mea. et filiu me

remū. ac frum meo

erado et qd ds aue

tradmonē uenire

sub ē manuscr

hoc ē duri uncias.

et in cuulsa oīa

Actū Anno dnic

tradē miss. Die dnica

Adelbro abbe. a

sunt sub nota.

qui hanc tradmon

de Alfhusin. Sig

sig Henrici de w

Reginhardi de Mu

de walnchoven.

Werinswilari. sig

Ego mag; Marc

rogatus scripsi

a

Cōplacitatio Int venerabilē epm Wolfgangū & int quen

Einhart. Notū sit omib; qualit qdā nobilis uir. n. Einhart

michaelē ad monasteriū maninseo dictū pp & ate suā quale

loco q dr. Riutun. mansū unū arabilis terre & prat

aquarūq; decursib; aliisq; ad ipsū mansū pinentib;

Wolfgangi venerabilis epi. & Adalonis aduocati fu

rā. & usū fructuariū dimittens eis. cōplacitans cū

Lit. Hdr. 1161

+ StA

Hs 179

Wien, Haus-Hof- u. StA, Hs. 179, p. 25 = Traditionsbuch des Klosters Mondsee = UB. des Landes ob d. Enns 1. S. 12 u. 19

Fr.: Abt Hito (878 - 894)

Groß/Redlich, Privaturkunden (1914) Taf. IV a